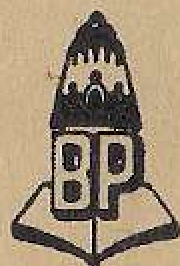
NATIONAL
INTEGRATION
LANGUAGE
SERIES

30 రోజులలో మరాఠీ భాష

తెలుగు భాష మూలంగా
మరాఠీ నేర్చుకోడానికి
మరాఠీ చదవడానికి
మరాఠీ మాట్లాడడానికి
మరాఠీ వ్రాయడానికి
సులభమైన మార్గం
ఇదిగో ఈ పుస్తకంలో ఉన్నది

30 రోజులలో

మరాఠీ భాష

రచయిత :

డా. సు. రా. గణాత్తే, M. A. (San.); M. A. (Hin.)

సాహిత్యాచార్య ; సాహిత్యరత్న ; భా. హి. పారంగత ;

వి. క. ప్రవీణ ; రా. భా. ప్రవీణ ; సంస్కృత కోవిద.

ప్రకాశకులు :

బాలాజి పబ్లికేషన్స్

103, పైక్రాఫ్ట్స్ రోడ్.

మద్రాసు - 600014.

Second Edition : 1981

Price Rs. 6-50

Sri S. R. Printers, Madras - 600014

Printed in India by offset
at Navabharat Printers & Traders
231, Royapettah High Road
Madras-600 014.

మున్నుడి

మహారాష్ట్ర రాష్ట్రముయొక్క భాషయైన మరాఠి ద్రావిడ భాషలలో ఒకటి. మరాఠి మహారాష్ట్ర ప్రాకృతియొక్క ఎదుగుదల వలన ఏర్పడిన భాష. మరాఠి అని మాట మహారాష్ట్ర అనే మాట యొక్క మార్పు.

700 సం॥ లకు ముందు నివసించుచూ వచ్చిన శ్రీ జ్ఞానేశ్వర యొక్క జ్ఞానేశ్వరి అను గ్రంథము మరాఠి యొక్క మొదటి ప్రచురణ. దాని తర్వాత ఉదయించిన భక్త కవింజన్ యొక్క ఇంపైన పాటల వలనను, వామన్, మొరోపంత్ మొదలగు పండితుల కవిత్వముల వలనను మరాఠియొక్క కావ్యము లనియు అభివృద్ధిగాంచి యున్నది. ఆ అభివృద్ధి కారణముగా మరాఠీలు నివృత్తి జ్ఞానదేవ్, సోపాన ముక్తాబాయి, ఏక్‌నాధ్ నామదేవ్, తుక్కారాం అను భక్తుల నామములను పాడుటలో మితిలేని ఆనందము అనుభవించు చున్నారు.

పౌరుషము, భక్తియును మరాఠి యొక్క రెండు ఒడ్డులని చెప్పవచ్చును. ఛత్రపతి శివాజి, జాన్సీ రాణి లక్ష్మి బాయి, బాలగంగాధర తిలక్, వీర సావర్‌కర్ మొదలగువారి పేర్లను తెలుగువారు తెలుసుకొనియే యున్నారు. గతించిన శ్రీ వి. సా. ఖాన్‌డేకర్, మరియు దీక్షిత్ మొదలగు వారి కథలను తెలుగువారు మిక్కిలి ఉచ్ఛాహముతో చదువు చున్నారు. అందుచె మరాఠి కావ్యముల యొక్క ఇంపు, గొప్ప తనమును వారికి తెలిసె యున్నది.

మరాఠి నేర్చుపుస్తకము మీ చేతిలో యున్నది. ఏదైన సందేహములున్న వ్రాయుండి.

కడపటిగా ఈ పుస్తకమును వ్రాయుటకు సందర్భము, ఉచ్ఛాహమును ఇచ్చిన బాలాజి పబ్లికేషన్స్ వారికి, దీనిని పుస్తకరూపమొనర్చుటకు సహాయపడిన వారందరికి మా కృతజ్ఞలు.

మద్రాసు,
విజయదశమి-1978

నా. సు. రా. గణాత్తే

విషయసూచిక

మొదటి భాగము (అక్షరములు)

అచ్చులు	...	1
హల్లులు	...	2
సిసలైన అక్షరములను కనుగొనుడు	...	3
సులభమైన పదములు	...	4
గుణింతము	...	6
సంయుక్తాక్షరములు	....	11
రెండు అక్షరాల పదములు	....	14
మూడు అక్షరాల పదములు	...	15
నాలుగు అక్షరాల పదములు	...	16

రెండవ భాగము :

సర్వనామములు	...	17
క్రియాపదములు	...	18
శరీరావయవములు	....	19
బంధుత్వము	...	21
కాలము	...	23
నెలలు	...	24
వారములు	...	25
ఋతువులు శీతోష్ణస్థితులు	...	26
దిక్కులు	...	27
ఇల్లు	...	30
ఇంటి సామానులు	...	31
తినదగినవి	...	33
కూరగాయలు	...	35
పండ్లు	...	36
పుష్పములు	...	37
వస్త్రములు - ఆభరణములు	...	38
ఇంటి మృగములు	...	40
అడవి మృగములు	...	41
పక్షులు	....	42

పురుగులు	...	43
రంగులు	...	44
రుచులు	...	45
విశేషణాలు	...	46
లోహములు	...	47
పనివాండ్రు	...	48
పత్రిక	...	49
కర్మాగారము	...	50
విద్య	...	51
అంకెలు	....	52
క్రమవాచక సంఖ్యలు	...	55
భిన్నములు	...	56
తపాలాఫీసు	...	57
ప్రశ్నవాచక శబ్దములు	....	58

మూడవ భాగము

రెండు పదాల వాక్యములు	...	59
మూడు పదాల వాక్యములు	...	61
నాలుగు పదాల వాక్యములు	...	62
ప్రశ్నార్థక వాక్యములు	...	63
ఆజ్ఞాపించు వాక్యములు	....	64
అన్నము పెట్టు	...	65
నా ల్లు	....	67
బజారు	...	68
గంట	...	69
హోటల్	...	70

నాల్గవ భాగము

చేయు, చేయుడు, చేయండి	...	71
చేయకు, చేయుడు, చేయకంటి	...	72
చేసాడు	...	73
'చేయుట' - వర్తమానకాల రూపములు	...	74
లింగము	...	76

వచనము	...	78
విభక్తి ప్రత్యయములు	...	82
బాలునికి	...	84
బాలునితో	...	85
బాలునినుండి	...	86
బాలునియొక్క	...	87
బాలునిలో	...	89
మంచి బాలుడు	...	90
చేయును	...	91
వచ్చెను	...	92
చేసెను	...	93
ఉన్నాడు - ఉండెను - ఉండును	...	95
లేదు - లేకుండెను - లేకుండును	...	97
అభ్యాసము	...	99
చేయుట లేదు - చేయను - చేయలేదు	...	100
విభక్తి ప్రత్యయాంత సర్వనామములు	...	101
వాకు	...	102
చేయుచూ ఉన్నాడు - చేయుచూ ఉండును - చేయుచూ ఉండెను	...	105
మరియు - లేక - కాని - కాబట్టి	...	105
చేసి - చేయుటకు	...	108
ఇంటిపైన	...	107
చేసియున్నాడు - చేసియుండెను - చేసియుండును	...	109

ఐదవ భాగము :

కొన్ని ఉపయోగమైన వాక్యాలు	...	111
మహారాష్ట్ర	...	112
జాబులు	...	114
సంభాషణలు	...	124
కథలు	...	142
మహారాష్ట్ర భూపాళీ	...	152

అచ్చులు వ్రాయుపద్ధతి

హల్లులు వ్రాయుపద్ధతి

क	ख	ग	घ	ङ
క	ఖ	గ	ఘ	ఙ
च	छ	ज	झ	ञ
చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
ट	ठ	ड	ढ	ण
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ
त	थ	द	ध	न
త	థ	ద	ధ	న
प	फ	ब	भ	म
ప	ఫ	బ	భ	మ
य	र	ल	व	श
య	ర	ల	వ	శ
ष	स	ह	ळ	क्ष
ష	స	హ	ళ	క్ష

మరాఠి వర్ణమాల

मराठी अक्षर माला – మరాఠి అక్షరమాళా

అచ్చులు स्वर స్వర్

अ	आ	इ	ई
అ	ఆ	ఇ	ఈ
उ	ऊ	ऋ	
ఉ	ఊ	ఋ	
ए	ऐ		
ఏ	ఐ		
ओ	औ	अं	अः
ఓ	ఔ	అం	అః

---

1. మరాఠి అచ్చులలో హ్రస్వ ఎ, ఒ కారములు లేవు.
2. "అం" యొక్క ఉచ్చారణం అర్ధానునాసికముగా నుండును.

హల్లులు

व्यंजने — వ్యంజనే

क	ख	ग	घ	ङ
క	ఖ	గ	ఘ	ఙ
च	छ	ज	झ	ञ
చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
ट	ठ	ड	ढ	ण
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ
त	थ	द	ध	न
త	థ	ద	ధ	న
प	फ	ब	भ	म
ప	ఫ	బ	భ	మ
य	र	ल	व	
య	ర	ల	వ	
श	ष	स	ह	ळ
శ	ష	స	హ	ళ

సిసలైన అక్షరములను

కనుగొనుడు

उ	ऊ	अ	अं	अः		
उ	अ	आ	ओ	औ		
अ	ल	ळ	क	फ		
क	व	ब	च	ज		
ल	त	प	ष	ण		
ष	य	थ	ए	ऐ		
त	ट	ठ	ढ	द		
ड	ङ	ह	इ	ई		
प	म	भ	ग	न		
उ	ध	घ	छ	झ		
य	र	स	ख	र	श	ऋ

సులభమైన పదములు

आ ई	आई	
అ ఈ	అఈ	తల్లి
आ ण	आण	
అ ణ	అణ్	తెమ్ము
ए क	एक	
ఏ క	ఏక్	ఒకటి
न ळ	नळ	
న ళ	నళ్	కొళాయి
घ र	घर	
ఘ ర	ఘర్	ఇల్లు
ढ ग	ढग	
ఢ గ	ఢగ్	మేఘము
ब स	बस	
బ స	బస్	కూర్చొనుము
ऊ स	ऊस	
ఊ స	ఊస్	చెరకు
च ल	चल	
చ ల	చల్	నడుచు

क म ळ	कमळ	
క మ ళ	కమళ్	పద్మము
ग व त	गवत	
గ వ త	గవత్	పచ్చిక
क म र	कमर	
క మ ర	కమర్	నడుము
न ग र	नगर	
న గ ర	నగర్	నగరము
उ ख ळ	उखळ	
ఉ ఖ ళ	ఉఖళ్	ఉరలు
क ड क	कडक	
క డ క	కడక్	వేడియైన
व र ण	वरण	
వ ర ణ	వరణ	పప్పు
म ग र	मगर	
మ గ ర	మగర్	మొసలి

నోట్ : 1. మరాఠీలో పదముల అంత్యాక్షరమందలి 'అ' కారము పూర్తిగా ఉచ్చరింప బడదు.

గుణింతము

बाराखडी — బారాఖడీ

అచ్చులు	అచ్చు గుణింతములు				అచ్చుగుర్తులు
अ	क	ब	म	र	—
అ	క	బ	మ	ర	
आ	का	बा	मा	रा	ा
ఆ	కా	బా	మా	రా	
इ	कि	बि	मि	रि	ि
ఇ	కి	బి	మి	రి	
ई	की	बी	मी	री	ी
ఈ	కీ	బీ	మీ	రీ	
उ	कु	बु	मु	रु	ु
ఉ	కు	బు	ము	రు	
ऊ	कू	बू	मू	रू	ू
ఊ	కూ	బూ	మూ	రూ	

ऋ	कृ	बृ	मृ	—	ृ
ఋ	కృ	బృ	మృ		
ए	के	बे	मे	रे	े
ఎ	కె	బె	మె	రె	
ऐ	कै	बै	मै	रै	ै
ఐ	కై	బై	మై	రై	
ओ	को	बो	मो	रो	ो
ఓ	కో	బో	మో	రో	
औ	कौ	बौ	मौ	रौ	ौ
ఔ	కౌ	బౌ	మౌ	రౌ	
अं	कं	बं	मं	रं	ं
అం	కం	బం	మం	రం	
अः	कः	बः	मः	रः	ः
అః	కః	బః	మః	రః	

సూచన : 1. ఉ, ఊల యొక్క గుర్తులు र అక్షరములో కలువునప్పుడు వాని రూపము ఈరీతిగ నుండును. ఉదా: रु, रू

2. र యొక్క రృ కారము మరాఠిలో లేదు.

క్రింద ఇవ్వబడిన గుణింతములు చదువుము :

च	ज	ट	द	प	य	ल	व
चा	जा	टा	दा	पा	या	ला	वा
चि	जि	टि	दि	पि	यि	लि	वि
ची	जी	टी	दी	पी	यी	ली	वी
चु	जु	टु	दु	पु	यु	लु	वु
चू	जू	टू	दू	पू	यू	लू	वू
चृ	जृ	टृ	दृ	पृ	यृ	लृ	वृ
चे	जे	टे	दे	पे	ये	ले	वे
चै	जै	टै	दै	पै	यै	लै	वै
चो	जो	टो	दो	पो	यो	लो	वो
चौ	जौ	टौ	दौ	पौ	यौ	लौ	वौ
चं	जं	टं	दं	पं	यं	लं	वं
चः	जः	टः	दः	पः	यः	लः	वः

అచ్చు గుర్తులమీద గమనము వేసి చదువుము

ग म	गम	
రా మ	రామ్	రాముడు
सी ता	सीता	
సీ తా	సీతా	సీత
शी ला	शीला	
శీ లా	శీలా	శీల
गी ता	गीता	
గీ తా	గీతా	గీత
म धु	मधु	
మ ధు	మధు	మధు
गो पी	गोपी	
గో పి	గోపి	గోపి
शो भा	शोभा	
శో భా	శోభా	శోభ
ली ला	लीला	
లీ లా	లీలా	లీల
री टा	रीटा	
రీ టా	రీటా	రీట

के श व	केशव	
కే శ వ	కేశవ్	కేశవుడు
कै ला स	कैलास	
కై లా స	కైలాస్	కైలాసుడు
सु रे श	सुरेश	
సు రే శ	సురేశ్	సురేశుడు
से ल म	सेलम	
సే ల మ	సేలమ్	సేలం
मै सू र	मैसूर	
మై సూ ర	మైసూర్	మైసూరు
गो पा ल	गोपाल	
గో పా ల	గోపాల్	గోపాలుడు
हि मा ल य	हिमालय	
హి మా ల య	హిమాలయ్	హిమాలయము
वा रा ण सी	वाराणसी	
వా రా ణ సీ	వారాణసీ	వారాణసి
नी ल गि रि	नीलगिरि	
నీ ల గి రి	నీలగిరి	నీలగిరి
गो दा व री	गोदावरी	
గో దా వ రి	గోదావరి	గోదావరి

సంయుక్తాక్షరములు

संयुक्ताक्षरे — సంయుక్తాక్షరే

क् + क = क्क	पक्क	
క్ క క్క	పక్క	పక్కము
क् + त = क्त	भक्त	
క్ త క్త	భక్త	భక్తుడు
क् + ल = क्ल	शुक्ल	
క్ ల క్ల	శుక్ల	తెలుపు
क् + व = क्व	पक्व	
క్ వ క్వ	పక్వ	పక్వము
क् + ष = क्ष	दक्ष	
క్ ష క్ష	దక్ష	దక్షుడు
ख् + त = ख्त	तख्त	
ఖ్ త ఖ్త	తఖ్త	సింహాసనము
ग् + ल = ग्ल	ग्लानी	
గ్ ల గ్ల	గ్లానీ	గ్లాని
ग् + न = ग्न	मग्न	
గ్ న గ్న	మగ్న	మునుగున

ङ्	+	क	=	ङ्क	अंक	
ఙ		క		ంక	అంక	అంకము
च्	+	छ	=	च्छ	गुच्छ	
చ్		ఛ		చ్ఛ	గుచ్ఛ	గుత్తి
ज्	+	ञ	=	ज्ञ	आज्ञा	
జ్		ఞ		జ్ఞ	ఆజ్ఞా	ఆజ్ఞ
ज्	+	य	=	ज्य	राज्य	
జ్		య		జ్య	రాజ్య	రాజ్యము
त्	+	त	=	त्त	चित्त	
త్		త		త్త	చిత్త	చిత్తము
त्	+	न	=	त्न	रत्न	
త్		న		త్న	రత్న	రత్నము
त्	+	र	=	त्र	कुत्र	
		ర		త్ర	కుత్ర	కుక్క
द्	+	ध	=	द्ध	बुद्ध	
ద్		ధ		ద్ధ	బుద్ధ	బుద్ధుడు
द्	+	म	=	द्म	पद्म	
ద్		మ		ద్మ	పద్మ	పద్మము
द्	+	य	=	द्य	पद्य	
ద్		య		ద్య	పద్య	పద్యము

प्	+	र			=	प्र	प्राण	
ప్		ర				ప్ర	ప్రాణ్	ప్రాణము
म्	+	ब			=	म्ब	अंब	
మ్		బ				ంబ	అంబ	తల్లి
म्	+	र			=	म्र	ताम्र	
మ్		ర				మ్ర	తామ్ర	రాగి
म्	+	ह			=	म्ह	आम्ह्री	
మ్		హ				మ్హ	అంహి	వేపము
र	+	म			=	र्म	कर्म	
ర		మ				ర్మ	కర్మ	కర్మము
श	+	र			=	श्र	श्रावण	
శ		ర				శ్ర	శ్రావణ్	శ్రావణము
स	+	र			=	स्र	स्रोत	
స		ర				స్ర	స్రోత్	నీటిఊటు
ह	+	म			=	ह्म	ब्रह्म	
హ		మ				హ్మ	బ్రహ్మ	బ్రహ్మము
ष्	+	ट्	+	र	=	ष्ट्र	राष्ट्र	
ష		ట్		ర		ష్ట్ర	రాష్ట్ర	రాష్ట్రము

సూచన : అనుస్వారమునకు తరువాత వర్గాక్షరము ఉన్నచో అను స్వారమునకు బదులు ఆ వర్గ పంచమాక్షరము వచ్చును.

రెండు అక్షరాల పదములు

दोन अक्षरी शब्द — దోన్ అక్షరీ శబ్ద

गाडी గాడీ	బండి
झाड ఝాడ్	చెట్టు
दिवा దివా	దీపము
पेटी పేటీ	పెట్టె
औत ఔత్	నాగలి
ओढा ఓఢా	నది
शक्ति శక్తి	శక్తి
पैसा పైసా	పైసలు
वस्त्र వస్త్ర	వస్త్రము

మూడు అక్షరాల పదములు

तीन अक्षरी शब्द — తీన్ అక్షరీ శబ్ద

जमीन జమీన్	నేల
प्रकाश ప్రకాశ్	వెలుగు
अंधार అంధార్	అంధకారము
नंतर నంతర్	తరువాత
घड्याळ ఘడ్యాళ్	గడియారము
बाटली బాట్‌లీ	సీసా
औषध ఔషధ్	మందు
जहाज జహాజ్	ఓడ

సూచన : మూడు అక్షరములుగల దీర్ఘస్వరాంత పదములలో రెండవ అక్షరముమీద అకారము పలుకబడదు.

ఉదా : **बाटली — బాటలీ > బాట్‌లీ**

నాలుగు అక్షరాల పదములు

चार अक्षरी शब्द — చార్ అక్షరీ శబ్ద

तलवार తల్ వార్	పట్టాకత్తి
दरवाजा దర్ వాజా	తలుపు
खरोखर ఖరోఖర్	నిజముగా
लवकर లవ్ కర్	త్వరగా
दूधवाला దూధ్ వాలా	పాలవాడు
चटकन చట్ కన్	వెంటనే
आजकाल ఆజ్ కాల్	ప్రస్తుతము

నాలుగు అక్షరములుగల శబ్దములలో రెండవ నాల్గవ అక్షరమునందలి అకారము పూర్తిగా పలుకబడవు.

ఉదా : **तलवार** > తలవార > తల్ వార్

సర్వనామములు

सर्वनाम — సర్వనామ్

मी మీ	నేను	आम्ही ఆంహీ	మేము
तू తూ	నీవు	तुम्ही తుంహీ	మీరు
तो తో	వాడు	ते తే	వారు
ती తీ	ఆమె	त्या త్యా	వారు (స్త్రీ)
तें తేఁ	అది	तीं తీఁ	అవి
हा హా	వీడు	हे హే	వీరు
कोण కోణ్	ఎవడు	काय కాయ్	ఏమి

క్రియాపదములు

क्रियापद — క్రియాపద్

ये యే	రా	आण ఆణ్	తెమ్ము
जा జా	పో	घाल ఘాల్	ఉంచు
गा గా	పాడు	बस బస్	కుర్చొను
खा ఖా	తిను	वाच వాచ్	చదువు
पी పీ	త్రాగు	ऐक ఐక్	విను
दे దే	ఇమ్ము	लिही లిహీ	వ్రాయు
घे ఘే	తీసికొను	नीघ నీఘ్	బయలుదేరు
धू ధూ	ఉతుకు	धाव ధావ్	పరుగెత్తు
कर కర్	చేయు	सोड సోడ్	వదలు

శరీరాపయవములు

शरीराचे अवयव — శరీరాచే అవయవ్

डोके డోకే	తల
चेहरा చేహరా	ముఖము
तोंड తోండ్	నోరు
डोळा డోళా	కన్ను
नाक నాక్	ముక్కు
कान కాన్	చెవి
जीभ జీభ్	నాలుక
दात దాత్	పల్లు
ओठ ఓఠ్	పెదవి

मान మాన్	మెడ
गळा గళా	కంఠము
छाती ఛాతీ	రొమ్ము
कंबर కంబర్	నడుము
हात హాత్	చెయ్యి
पाठ పాఠ్	వీపు
पोट పోట్	పొట్ట
बोट బోట్	వ్రేలు
पाय పాయ్	కాలు
केस కేస్	వెంట్రుక

బంధుత్వము

नातेवाईक — నాతేవాఈక్

आई ఆఈ	తల్లి
बाबा బాబా	తండ్రి
मुलगा ముల్ గా	కుమారుడు
मुलगी ముల్ గి	కుమార్తె
पति పతి	మగడు
पत्नी పత్ని	భార్య
पुरुष పురుష్	పురుషుడు
स्त्री స్త్రీ	స్త్రీ
भाऊ భాఊ	సోదరుడు

बहीण బహీణ్	సోదరి
मामा మామా	మేనమామ
मामी మామీ	మేనమామ భార్య
आत्या ఆత్యా	మేనత
सासरा సాస్‌రా	మామ
सासू సాసూ	అత్త
जांवई జాంవఈ	అల్లుడు
सून సూన్	కోడలు
मेहुणा మేహుణా	మేనల్లుడు
नातू నాతూ	కుమారుని కుమారుడు

కాలము

काळ — కాళ్

क्षण క్షణ్	క్షణము
मिनिट మినిట్	నిమిషము
तास తాస్	గంట
दिवस దివస్	దినము
रात्र రాత్ర	రాత్రి
सकाळ సకాళ్	ఉదయము
दुपार దుపార్	మధ్యాహ్నము
संध्याकाळ సంధ్యాకాళ్	సాయంత్రము
मध्यरात्र మధ్యరాత్ర	మధ్యరాత్రి

నెలలు

महिने — మహినే

चैत्र
చైత్ర చైత్రము

वैशाख
వైశాఖ్ వైశాఖము

ज्येष्ठ
జ్యేష్ఠ జ్యేష్ఠము

आषाढ
ఆషాఢ్ ఆషాఢము

श्रावण
శ్రావణ్ శ్రావణము

भाद्रपद
భాద్రపద్ భాద్రపదము

आश्विन
ఆశ్విన్ ఆశ్వయుజము

कार्तिक
కార్తిక్ కార్తికము

मार्गशीर्ष
మార్గశీర్ష మార్గశీర్షము

पौष
పౌష్ పుష్యము

माघ
మాఘ్ మాఘము

फाल्गुन
ఫాల్గున్ ఫాల్గుణము

వారములు

आठवडा — ఆట్‌వడా

वार
వార్ వారము

रविवार
రవివార్ ఆదివారము

सोमवार
సోమ్‌వార్ సోమవారము

मंगळवार
మంగళ్‌వార్ మంగళవారము

बुधवार
బుధ్‌వార్ బుధవారము

गुरुवार
గురువార్ గురువారము

शुक्रवार
శుక్రవార్ శుక్రవారము

शनिवार
శనివార్ శనివారము

पक्ष
పక్ష పక్షము

ఋతువులు శీతోష్ణస్థితిలు

ऋतु आणि हवामान — ఋతు అణి హవామాన్

उन्हाळा	ఉన్హాళా	గ్రీష్మము
पावसाळा	పావ్‌సాళా	వర్షము
हिंवाळा	హింవాళా	శరదము
हेमंत	హేమంత్	హేమంతము
शिशिर	శిశిర్	శిశిరము
वसंत	వసంత్	వసంతము
हवापाणी	హవాపాణీ	శీతోష్ణము
हवा	హవా	గాలి
वारा	వారా	వీచెడుగాలి

वीज	వీజ్	మెఱుపు
मेघगर्जना	మేఘ్‌గర్జనా	ఉఱుము
ढग	ఢగ్	మేఘము
पूर	పూర్	ప్రవాహము
थंडी	థండీ	శీతలము
गरमी	గరమీ	ఉష్ణము
ऊन	ఊన్	ఎండ
सावली	సావలీ	నీడ
अंधार	అంధార్	అంధకారము
उजेड	ఉజేడ్	ప్రకాశము

దిక్కులు

दिशा — దిశా

उत्तर ఉత్తర్	ఉత్తరము
दक्षिण దక్షిణ్	దక్షిణము
पूर्व పూర్వ్	తూర్పు
पश्चिम పశ్చిమ్	పడమర
बाजू బాజూ	వైపు
उजवी बाजू ఉజవీ బాజూ	కుడి వైపు
डावी बाजू డావీ బాజూ	ఎడమ వైపు
समोर సమోర్	ఎదుట
मागे మాగే	వెనుక

खाले ఖాలే	క్రింద
वरे వరే	పైన
मध्ये మధ్యే	మధ్య
जवळ జవళ్	దగ్గర
दूर దూర్	దూరము
आंत ఆంత్	లోపల
बाहेर బాహేర్	వెలుపల
भोवती భోవతీ	చుట్టును
शेजार శేజార్	దగ్గఱ
पश्चिमोत्तर పశ్చిమోత్తర్	పడమరోత్తరము

ఇల్లు

घर — ఘర్

वाडा	వాడా	ఇల్లు, పెరడు
झोपडी	ఝోప్‌డీ	గుడిసె
खोली	ఖోలీ	గది
कवाड	కవాడ్	తలుపు
खिडकी	ఖిడ్‌కీ	కిటికి
भिंत	భింత్	గోడ
स्वयंपाक घर	స్వయంపాక్ ఘర్	వంటగది
नहाणी घरं	నహాణీ ఘర్	స్నాన గది
संडास	సండాస్	మఱుగు దొడ్డి

ఇంటి సామానులు

घराच्या वस्था — ఘరాచ్యా వస్తా

चूल	చూల్	వేడిపొయ్యి
लाकूड	లాకూడ్	చెఱకు
विस्तव	విస్తవ్	నిప్పు
कढई	కఢఈ	బాణలి
शेगडी	శేగడీ	కుంపటి
तवा	తవా	పెనము
पळी	పళీ	గరిటె
चमचा	చమ్‌చా	స్పూన్
मडके	మడ్‌కె	మట్టి పాత్రము

घागर	ఘాగర్	కుండ
बादली	బాద్‌లీ	బకెట్
भंडे	భండే	భాండము
तांब्या	తాంబ్యా	చెంబు, కలశము
ताट	తాట్	తట్ట
ग्लास	గ్లాస్	గ్లాసు
चाकू	చాకూ	కత్తి
टोपली	టోప్‌లీ	గంప
झांकणा	ఝాంకణా	మూత
चिमटा	చిమ్‌టా	పటకార

తినదగినవి

खाण्याचे पदार्थ — ఖాణ్యాచే పదార్థ

जेवण	జేవణ్	భోజనము
तांदूळ	తాందూల్	బియ్యము
गहू	గహూ	గోధుమ
पीठ	పీఠ్	పిండి
भात	భాత్	అన్నము
भाकरी	భాకరీ	రొట్టె
भाजी	భాజీ	ఆకుకూర, కూరగాయ
लोणचे	లోణ్‌చె	ఊరుగాయ
चटणी	చట్‌ణీ	ఊరుబిండి

मांस మాంస్	మాంసము
मासे మాసే	చేప
अंडे అండె	గ్రుడ్డు
मीठ మీఠ్	ఉప్పు
साखर సాఖర్	పంచదార
पापड పాపడ్	అప్పడము
तेळ తేళ్	నూనె
वरण వరణ్	పప్పుకూర
तूप తూప్	నెయ్యి
दूध దూధ్	పాలు

కూరగాయలు

भाज्या — భాజ్యా

वांगे వాంగె	వంకాయ
भेंडी భేండీ	బెండకాయ
भोपळा భోప్ళా	గుమ్మడికాయ
बटाटे బటాటె	ఉర్లగడ్డ
वाळूक వాళూక్	దోసకాయ
कच्चेकेळे కచ్చెకేళె	అరటికాయ
कांदा కాందా	ఉల్లిగడ్డ
दोडके దోడ్కె	బీరకాయ
कारली కార్ళీ	కాకరకాయ

పండ్లు

फळे — ఫళె

आंबा ఆంబా	మామిడి పండు
फणस ఫణస్	పనస
केळे కేళె	అరటి
संत्रे సంత్రె	నారింజ
पेरू పేరూ	జామ పండు
अननस అననస్	అనాస
सफरचंद సఫర్ చంద్	సీమరేగు
द्राक्ष ద్రాక్ష	ద్రాక్ష
लिंबू లింబూ	నిమ్మ పండు

పుష్పములు

फुले — ఫులె

गुलाब గులాబ్	రోజాపువ్వు
चमेली చమేలీ	మల్లె
मोगरा మోగ్‌రా	గుండుమల్లె
चाफा చాఫా	చేమంతి
जास्वंद జాస్వంద్	ఎర్ర ప్రత్తి
जुई జుఈ	ముల్ల
कमळ కమళ్	తామర
सूर्यफूल సూర్యఫూల్	సూర్యకాంత

వస్త్రములు - ఆభరణములు

वस्त्र आणि दागिने — వస్త్ర అణి దాగినే

कापड	కాపడ్	బట్ట
चीट	చీట్	చీటి బట్ట
रुमाल	రుమాల్	రుమాలు
शाल	శాల్	శాలువ
जाकीट	జాకీట్	రవికె
चोळी	చోళీ	కంచుకము
लुगडे	లుగ్ డె	చీర
अंगी	అంగీ	అంగీ
धोतर	ధోతర్	పంచి

उशी	ఉశీ	తలగడ
आरसा	ఆర్ సా	అద్దము
फणी	ఫణీ	దువ్వెన
काजळ	కాజళ్	కాటుక
टिक्का	టిక్కా	తిలకము
वाळे	వాళే	కమ్మలు
कुंकू	కుంకూ	కుంకుమ
माळा	మాళా	హారము
काकण	కాకణ్	వలయము
मोती	మోతీ	ముత్తెము

ఇంటి మృగములు

पाळीव प्राणी — పాళీవ ప్రాణీ

गाय గాయ్	ఆవు
म्हैस మ్హైస	గేదె
बैल బైల్	ఎద్దు
मेंढी మేంఢీ	గొఱ్ఱె
शेळी శేళీ	మేకపోతు
कुत्रा కుత్రా	కుక్క
मांजर మాంజర్	పిల్లి
घोडा ఘోడా	గుఱ్ఱము
उंट ఉంట్	ఒంటె

అడవి మృగములు

जंगली प्राणी — జంగలీ ప్రాణీ

सिंह సింహ	సింహము
वाघ వాఘ్	పెద్ద పులి
लांडगा లాండ్‌గా	గుంటనక్క
कोल्हा కోల్‌హా	నక్క
हत्ती హత్తీ	ఏనుగు
चित्ता చిత్తా	చిఱుత పులి
हरिण హరిణ్	లేడి
गेंडा గేండా	ఖడ్గ మృగము
माकड మాకడ్	కోతి

పక్షులు

पक्षी — పక్షీ

मोर	మోర్	నెమలి
पोपट	పోపట్	చిలుక
कबुतर	కబుతర్	పావురము
कोंबडा	కోంబడా	కోడిపుంజు
चिमणी	చిమ్‌ణీ	పిచ్చుక
कावळा	కావ్‌ళా	కాకి
घार	ఘార్	గ్రద్ద
गरुड	గరుడ	గరుడ పక్షి
कोकिळा	కోకిళా	కోకిల

పురుగులు

किडे — కిడే

माशी	మాశీ	ఈగ
मुंगी	ముంగీ	చీమ
डांस	డాంస్	దోమ
ढेकूण	ఢేకూణ్	నల్లి
पाल	పాల్	బల్లి
कोळी	కోళీ	సాలీడు
वाळवी	వాళ్‌వీ	చెదలు
मधमाशी	మధ్‌మాశీ	తుమ్మెద
पिस्सू	పిస్సూ	నుసము

రంగులు

रंग — రంగ్

पांढरा పాంఢరా	తెలుపు
काळा కాళా	నలుపు
नीळा నీళా	నీలవర్ణము
जांभळा జాంభళా	జంబువురంగు
पिवळा పివ్‌ళా	పసుపు
तांबडा తాంబడా	ఎఱుపు
नारंगी నారంగీ	నారింజ
भगवा భగ్‌వా	కావి
हिरवा హిర్‌వా	పచ్చ

రుచిలు

रुचि — రుచి

रसाळ రసాళ్	రసవ్తైన
मधुर మధుర్	మధురము
खारट ఖారట్	ఉప్పుగా
कडू కడూ	చేదు
तिखट తిఖట్	కారము
गोड గోడ్	తీపి
वग्गर వగ్గర్	వగరు
अंबट అంబట్	పులుపు
शीले శీల	చల్లి

విశేషణాలు

विशेषण — విశేషణ్

सुंदर సుందర్	అందమైన
चांगला చాంగలా	మంచి
ऊंचा ఊంచా	ఎత్తైన
स्वच्छ స్వచ్ఛ	నిర్మలమైన
मोठा మోఠా	బలిసిన
ठेंगणा ఠెంగణా	పొట్టి
लांब లాంబ్	పొడుగైన
निंच నించ	తగ్గైన
खरा ఖరా	నిజమైన

లోహాములు

धातु — ధాతు

लोखंड లోఖండ్	ఇనుము
पोलाद పోలాద్	ఉక్కు
पीतल పీతల్	ఇత్తడి
शिसे శిసె	సీసము
तांबे తాంబె	రాగి
कांसे కాంసె	కంచు
कोळसा కోళ్సా	బొగ్గు
सोने సోనె	బంగారము
चांदी చాందీ	వెండి

పనివాండ్రు

व्यवसाय — వ్యవసాయ్

शेतकरी శేత్‌కరీ	రైతు
शिंपी శింపీ	దర్జీ
धोबी ధోబీ	చాకలి
न्हावी న్హావీ	మంగలి
सुतार సుతార్	వడ్రంగి
सोनार సోనార్	కంసాలి
वैद्य వైద్య	వైద్యుడు
कोष्टी కోష్టీ	సాలె
कोळी కోళీ	మాదిగ

పత్రిక

पत्र — పత్ర

वार्ता వార్తా	వార్త
वृत्तपत्र వృత్తపత్ర	వార్తాపత్రిక
दैनिक దైనిక్	దినవార్తా పత్రిక
साप्ताहिक సాప్తాహిక్	వార పత్రిక
मासिक మాసిక్	మాస పత్రిక
संपादक సంపాదక్	సంపాదకుడు
अंक అంక్	అంకము
वर्गणी వర్గణీ	చందా
लेखक లేఖక్	గ్రంథకర్త

కర్మాగారము

कारखाना — కార్ ఖానా

कामगार కామ్‌గార్	పనిచేయవాడు
नोकर నోకర్	పనివాడు
मालक మాలక్	యజమానుడు
कारकून కార్ కూన్	గణకుడు
धंदा ధందా	పని, వ్యాపారము
पगार పగార్	సంబళము
मजुरी మజురీ	కూలి
विमा విమా	బీమా
भत्ता భత్తా	ధన సహాయము

విద్య

शिक्षण — శిక్షణ్

शाळा శాళా	బడి
विद्यार्थी విద్యార్థీ	విద్యార్థి
शिक्षक శిక్షక్	ఉపాధ్యాయుడు
वर्ग వర్గ	తరగతి
परीक्षा పరీక్షా	పరీక్ష
पुस्तक పుస్తక్	పుస్తకము
लेखणी లేఖణీ	కలము
कागद కాగద్	కాగితము
विश्वविद्यापीठ విశ్వవిద్యాపీఠ్	సర్వకళాశాల

అంకెలు

संख्या — సంఖ్య

एक	ఏక్	ఒకటి
दोन	దోన్	రెండు
तीन	తీన్	మూడు
चार	చార్	నాలుగు
पाच	పాచ్	ఐదు
सहा	సహా	ఆరు
सात	సాత్	ఏడు
आठ	ఆఠ్	ఎనిమిది
नऊ	నఊ	తొమ్మిది
दहा	దహా	పది

अकरा	అక్‌రా	పదకొండు
बारा	బారా	పండ్రెండు
तेरा	తేరా	పదమూడు
चौदा	చౌదా	పదనాలుగు
पंधरा	పంధరా	పదునైదు
सोळा	సోళా	పదునారు
सतरा	సత్‌రా	పదునేడు
अठरा	అఠ్‌రా	పదునెనిమిది
एकोणीस	ఏకోణీస్	పదితొమ్మిది
वीस	వీస్	ఇరువది
तीस	తీస్	ముప్పది

चाळीस చాళీస్	నలుబది
पन्नास పన్నాస్	ఏబది
साठ సాఠ్	అఱువది
सत्तर సత్తర్	డెబ్బది
ऐंशी ఐశీ	ఎనుబది
नव्वद నవ్వద్	తొంబది
शंभर శంభర్	నూఱు (వంద)
दोन शे దోన్ శే	రెండు వందలు
हजार హజార్	వెయ్యి
लक्ष లక్ష	లక్ష
कोटी కోటీ	కోటి

క్రమవాచక సంఖ్యలు

क्रमवाचक संख्या — క్రమవాచక్ సంఖ్యా

पहिला పహిలా	మొదటి
दुसरा దుస్‌రా	రెండవ
तिसरा తిస్‌రా	మూడవ
चवथा చవ్‌థా	నాల్గవ
पाचवा పాచ్‌వా	ఐదవ
एकटा ఏక్‌టా	ఒకడు
दोघे దోఘే	ఇద్దరు
तीघे తీఘే	ముగ్గురు

'पाचवा' నుండి అన్నిటికీ 'వా' కలపాలి.

ఉదా : सातवा, आठवा, नऊवा

భిన్నములు

भिन्न वाचक संख्या — భిన్న వాచక్ సంఖ్యా

पाव	పావ్	పావు
सव्वा	సవ్వా	ఒకటింపావు
सव्वा दोन	సవ్వా దోన్	రెండుంపావు
अर्धा	అర్ధా	సగము
दीड	దీడ్	ఒకటిన్నర
अडीच	అడీచ్	రెండున్నర
साडे तीन	సాడే తీన్	మూడున్నర
पाऊण	పాఊణ్	ముప్పాతిక
पाऊणे दोन	పాఊణే దోన్	ఒకటి ముప్పాతిక

తపాలాఫీసు

पोस्ट ऑफिस — పోస్ట్ ఆఫిస్

टपाल	టపాల్	తపాల్
चिठ्ठी	చిఠ్ఠీ	జాబు
पत्ता	పత్తా	చిరునామా
पोस्टमन	పోస్టమన్	తపాలావాడు
स्टॅम्प	స్టంప్	స్టాంపు
तार	తార్	తంతి
तारीख	తారీఖ్	తేది
पावती	పావతీ	అందినసంగతి కార్డు
बातमी	బాతమి	విషయము

ప్రశ్నవాచక శబ్దములు

प्रश्नवाचक शब्द — ప్రశ్నవాచక్ శబ్ద

का కా	ఎందుకు
काय కాయ	ఏమి
कोण కోణ్	ఎవరు
कुठे కుఠే	ఎక్కడ
केव्हा కెవ్హా	ఎప్పుడు
किती కితీ	ఎంత
कशाला కశాలా	ఎందుకొఱకు
कुणाला కుణాలా	ఎవరికి
कसे కసే	ఎట్లు

రెండు పదాల వాక్యములు

दोन शब्दांचे वाक्य — దోన్ శబ్దాంచే వాక్య

गुरुजी आले. గురుజీ ఆలే	ఉపాధ్యాయగారు వచ్చిరి.
धडा वाच. ధడా వాచ్	పాఠము చదువు.
लवकर ऊठ. లవ్‌కర్ ఊఠ్	త్వరగా లే.
पुस्तक उघड. పుస్తక్ ఉఘడ్	పుస్తకము తెరచు.
दूध पी. దూధ్ పీ	పాలు త్రాగు.
अशोक आला. అశోక్ ఆలా	అశోకుడు వచ్చెను.
जरा थांब. జరా థాంబ్	కొంచెముగా ఆగు.
येथे बस. యేథే బస్	ఇక్కడ కూర్చొను.

दिवा लाव.
దివా లావ్ — దీపము వెలిగించు.

बिछाना घाल.
బిఛానా ఘాల్ — పడక పరచు.

लेकराला निजव.
లేక్‌రాలా నిజవ్ — బిడ్డని నిద్రపుచ్చు.

पाहून चाला.
పాహూన్ చాలా — చూచి వెళ్లుము.

अंधार पडला.
అంధార్ పడ్‌లా — అంధకారం అయెను.

दार उघड.
దార్ ఉఘడ్ — తలుపును తెరచు.

धार काढ.
ధార్ కాఢ్ — పాలు పిండు.

धडा लिही.
ధడా లిహీ — పాఠము వ్రాయు.

पाठ करीन.
పాఠ్ కరీన్ — కంఠపాఠము చేయుదును.

तुला नमस्कार.
తులా నమస్కార్ — నీకు నమస్కారము.

మూడు పదాల వాక్యములు

तीन शब्दांचे वाक्य — తీన్ శబ్దాంచే వాక్య

तो येथे येतो.
తో యేథే యేతో — వాడు ఇక్కడకి వచ్చుతాడు.

आज सुट्टी आहे.
అజ్ సుట్టీ ఆహే — నేడు సెలవు ఉన్నది.

मी भजन गातो.
మీ భజన్ గాతో — నేను భజన పాడుతాను.

तो पुस्तक वाचतो.
తో పుస్తక్ వాచతో — వాడు పుస్తకము చదువుతాడు

तू कुठे आहेस?
తూకుఠ్ ఆహేస్ — నీవు ఎక్కడ ఉన్నావు?

गणू आजारी आहे.
గణూ ఆజారీ ఆహే — గణు అసౌఖ్యముగా ఉన్నాడు.

त्याला हसू आले.
త్యాలా హసూ ఆలే — వానికి నవ్వు వచ్చెను.

तू जरा ये.
తూ జరా యే — నీవు కొంచెము రా.

నాలుగు పదాల వాక్యములు

चार शब्दांचे वाक्य — చార్ శబ్దాంచే వాక్య

मला एक भाकर दे.
మలా ఏక్ భాకర్ దే — నాకు ఒక రొట్టె ఇమ్ము.

मी तेथे काम करतो.
మీ తేథే కామ్ కర్‌తో — నేను అక్కడ పని చేస్తాను.

ते आज घरी येतात.
తే ఆజ్ ఘరీ యేతాత్ — వారు నేడు ఇంటికి వస్తారు.

ही स्त्री कुठे जाते ?
హీ స్త్రీ కుఠే జాతే — ఈ స్త్రీ ఎక్కడకి పోతుంది.

मी रामाला पुस्तक देतो
మీ రామాల పుస్తక దేతో — రామునికి పుస్తకం ఇస్తాను.

आम्ही नदीत स्नान करतो
ఆంహీ నదీత్ స్నాన్ కర్‌తో — మేము నదిలో స్నానం చేస్తాము.

माझी परीक्षा आज नाही
మాఝీ పరీక్షా ఆజ్ నాహీ — నా పరీక్షా నేడు లేదు.

ప్రశ్నార్థక వాక్యములు

प्रश्नार्थक वाक्य — ప్రశ్నార్థక వాక్య

हे काय ?
హే కాయ్ — ఇది ఏమిటి ?

तुझे नाव काय ?
తుఝె నావ్ కాయ్ — నీ పేరేమి ?

तो कोण आहे ?
తో కోణ్ ఆహే — వాడు ఎవరు ?

पुस्तक कुठे आहे ?
పుస్తక కుఠె ఆహే — పుస్తక మెక్కడ వున్నది ?

तू केव्हा जातोस ?
తూ కెవ్హా జాతోస్ — నీవు ఎప్పుడు పోతావు ?

तुझे वय किती ?
తుఝె వయ్ కితీ — నీ వయస్సు ఎంత?

तो का आला ?
తో కా ఆలా — వాడెందుకు వచ్చెను ?

हे सर्व कशाला ?
హే సర్వ కశాలా — ఇవియన్ని ఎందుకు ?

तू कसे आलास ?
తూ కసే ఆలాస్ — నీవు ఎట్లు వచ్చితివి ?

मला भाकरी नको.
మలా భాక్రీ నకో   నాకు రొట్టె వద్దు.

ही घर, तुला पुरी.
హీ ధర్ తులా పురీ   ఇది తీసికో, నీకు పూరి.

भाजी वाढते.
భాజీ వాఢ్తే   కూరగాయ వేస్తాను.

मला नको भाजी.
మలా నకో భాజీ   నాకు వద్దు కూరగాయ.

मला साखर वाढ.
మలా సాఖర్ వాఢ్   నాకు పంచదార వేయి.

गणूला भाजी वाढ.
గణూలా భాజీ వాఢ్   గణూనికి కూరగాయ పెట్టు

हात धुवाला दे.
హాత్ ధువాలా దే   చేయి కడుగుటకు ఇమ్ము.

हे घे, पाणी.
హే ఘే, పాణీ   ఇది తీసికో, నీరు.

दूध पिऊन जा.
దూధ్ పిఊన్ జా   పాలు త్రాగి పో.

ग्लास तेथे ठेव.
గ్లాస్ తేథే ఠేవ్   గ్లాసును అక్కడ పెట్టు

నా ఇల్లు

माझे घर — మాఝే ఘర్

हे माझे घर आहे.
హే మాఝే ఘర్ ఆహే ఇది నా ఇల్లు.

हे जुने नाहि.
హే జునె నాహి   ఇది పాతది కాదు.

हे लहान आहे.
హే లహాన్ ఆహే   ఇది చిన్నది.

ते झोपण्याची खोली.
తె ఝోపణ్యాచి ఖోలీ   అది పడకగది.

मी तेथे निजतो.
మీ తేథే నిజతో   నేనచ్చట నిద్రించుతాను.

हे स्वयंपाक घर आहे.
హే స్వయంపాక్ ఘర్ ఆహే   ఇది వంటయిల్లు.

तेथे नहाणी घर आहे.
తేథె నహాణీ ఘర్ ఆహే   అక్కడ స్నాన గది.

संडास मागे आहे.
సండాస్ మాగే ఆహే   మరుగుదొడ్డి వెనుక వున్నది.

माझे घर छान आहे.
మాఝె ఘర్ ఛాన్ ఆహే నా ఇల్లు అందమైనది.

బజారు

बाजार — బాజార్

या, काय पाहिजे ?
యా, కాయ్ పాహిజే — రాండి, ఏమి కావాలి ?

ह्या पेरूंचा भाव काय ?
హ్యా పెరూంచా భావ్ కాయ్ — ఈ జామపండు వెల ఏమి?

दोन रुपये किलो.
దోన్ రుప్‌యే కిలో — రెండు రూపాయ కిలో.

एक किलो दे.
ఏక్ కిలో దో — ఒక కిలో ఇమ్ము.

हे केळे कसे ?
హే కేళే కసే — ఈ అరటి పండ్లు ఎట్లు?

डझन दीडाने देतो.
డఝన్ దీడానే తేతో — డజను ఒకటిన్నరకు ఇచ్చుతాను.

दे, दोन डझन.
దీ దోనె డఝన్ — ఇమ్ము, రెండు డజను.

आणि काय पाहिजे ?
ఆణీ కాయ్ పాహిజే — వేరేమి కావాలి ?

काय नको, रुपये घे.
కాయ్ నకో, రుప్‌యే ఘే — వేరేమియు వద్దు, రూపాయ తీసికో

గంట

तास — తాస్

उशीर झाला.
ఉశీర్ ఝాలా — ఆలస్యమయినది.

सहा वाजले.
సహా వాజలే — ఆరు గంటలు అయినది.

सात वाजत आहे.
సాత్ వాజత్ ఆహే — ఏడు అగుచున్నది.

आठ वाजेल.
అఠ్ వాజేల్ — ఎనిమిది అగును.

तीन वाजता.
తీన్ వాజతా — మూడు గంటలకు.

पाच वाजून दे.
పాచ్ వాజూనె దే — అయిదు కొట్టని.

सव्वा वाजते.
సవ్వా వాజతే — ఒకటింపావు అవుతుంది.

घंटे अडीच.
ఘంటే అడీచ్ — గంట రెండున్నర.

घंटे दोन वीस.
ఘంటే దోన్ వీస్ — గంట రెండు ఇరువై.

హోటల్

हॉटेल — హోటల్

मला खोली पाहिजे.
మలా ఖోలీ పాహిజె — నాకు గది కావాలి.

किती जन तुम्ही ?
కితీ జన్ తుమ్హీ — మీరెందరు?

मी एकटाच आहे.
మీ ఏకటాచ్ ఆహే — నేనొకడే.

किती दर आहे ?
కితీ దర్ ఆహే — అద్దె ఎంత?

रोजाला दहा रुपये.
రోజాలా దహా రుప్‌యే — రోజుకు పది రూపాయలు

किती दिवसा साठी ?
కితీ దివసా సాఠీ — ఎన్ని రోజులకు?

तीन दिवसा साठी.
తీన్ దివసా సాఠీ — మూడు రోజులకు.

नहाणीघर आहे का ?
నహాణీ ఘర్ ఆహే కా — స్నానగది యున్నదా?

एक कप चहा आण.
ఏక్ కప్ చాహా ఆణ్ — ఒక కప్పు టీ తీసికొని రా.

వాక్య రచన

कर, करा — చేయుము, చేయుడు, చేయండి

तू कर.
తూ కర్ — నీవు చేయుము.

तुम्ही करा.
తుంహీ కరా — మీరు చేయుడు.

आपण करा.
ఆపణ్ కరా — తమరు చేయుండి.

तू बस.
తూ బస్ — నీవు కూర్చొనుము.

तुम्ही खेळा.
తుంహీ ఖేళా — మీరు ఆడుము.

शाळेला जा.
శాళేలా జా — బడికి పో.

पुस्तक द्या.
పుస్తక్ ద్యా — పుస్తకము ఇవ్వండి

---

1. ధాతురూపమే ఏకవచన విధ్యర్థకమగును.
   ఉదా : तू कर — నీవు చేయు.
2. ధాతువు + आ = బహువచన/ఆదరవాచక విధ్యర్థకము
   ఉదా : कर + आ = करा చేయుము, చేయండి
   बस + आ = बसा కూర్చొనుము, కూర్చొనండి.

చేయకు-చేయకుడు-చేయకండి

करू नकोस — करू नका

तू करू नकोस.
తూ కరూ నకోస్ — నీవు చేయకు.

तुम्ही करू नका.
తుంహీ కరూ నకా — మీరు చేయకుడు.

आपण करू नका.
ఆపణ్ కరూ నకా — తమరు చేయకండి.

तू जाऊ नकोस.
తూ జాఊ నకోస్ — నీవు వెళ్లకు.

येथे खेळू नका.
యేథే ఖేళూ నకా — ఇచ్చట ఆడకుడు.

पाणी पिऊ नका.
పాణీ పిఊ నకా — నీరు త్రాగకండి.

तुम्ही हसू नका.
తుంహీ హసూ నకా — మీరు నవ్వకుడు.

---

1. ధాతువు + ఊ—నకోస్ = ఏకవచన వ్యతిరేకార్థవిధి.
   ఉదా : **कर + ऊ नकोस = करू तकोस** : చేయకు
2. ధాతువు + ఊ—నకా = బహువచన వ్యతిరేకార్థవిధి
   ఉదా : **कर + ऊ नका = करू नका** : చేయకుడు, చేయకండి
3. ఈ, ఊ కారాంత ధాతువు వెంట పరైన ప్రత్యయము వచ్చినచో ఊ, హ్రస్వమగును.
   ఉదా : **पी + आ = पीआ > पिआ > पिया**
   पी + ऊ = पीऊ = पिऊ

చేస్తాడు

करतो — కర్‌తో

तो करतो.
తో కర్‌తో — వాడు చేస్తాడు.

मी करतो.
మీ కర్‌తో — నేను చేస్తాను.

तू जातोस.
తూ జాతోస్ — నీవు పోతావు.

ती आज येते.
తీ ఆజ్ యేతే — ఆమె నేడు వచ్చుతుంది.

ते लिहितात.
తే లిహితాత్ — వారు వ్రాస్తారు.

तू काय करतोस ?
తూ కాయ్ కర్‌తోస్ — నీవు ఏమి చేస్తావు ?

ते कुठे खेळतात ?
తే కుఠే ఖేళ్‌తాత్ ? — వారు ఎక్కడ ఆడుతారు ?

వర్తమానకాల ప్రత్యయముల :-

	ఏకవచనము			బహువచనము
	పుల్లింగము	స్త్రీలింగము	నపుంసకలింగము	మూడును లింగములలో
ఉత్తమ -	**तो**	**ते**	**ते (तें)**	**तो**
మధ్యమ-	**तोस**	**तेस**	**ते (तेंस)**	**ता**
అన్య -	**तो**	**ते**	**ते (तें)**	**तात**

స్త్రీలింగములో **'ते'** (తే) దీర్ఘముగా నపుంసకములో **'तें'** (తె) హ్రస్వముగా ఉచ్చరింపబడును.

'చేయుట' - వర్తమానకాల రూపములు:

ఏకవచనము

పుల్లింగము —

मी करतो.
మీ కర్‌తో — నేను చేస్తాను.

तू करतोस.
తూ కర్‌తోస్ — నీవు చేస్తావు.

तो करतो.
తో కర్‌తో — వాడు చేస్తాడు.

స్త్రీలింగము—

मी करते.
మీ కర్‌తే — నేను చేస్తాను.

तू करतेस.
తూ కర్‌తేస్ — నీవు చేస్తావు.

ती करते.
తీ కర్‌తే — ఆమె చేస్తుంది.

నపుంసక లింగము—

ते करते.
తె కర్‌తె — అది చేస్తుంది.

నపుంసక లింగము ను అనునాసికముగా కూడా వ్రాయబడును.
ఉదా : ते > तें (తేం) అది हे > हें (హేం) ఇది

బహువచనము

పుల్లింగము—

आम्ही करतो.
ఆంహీ కర్‌తో — మేము చేస్తాము.

तुम्ही करता.
తుంహీ కర్‌తా — మీరు చేస్తారు.

ते करतात.
తే కర్‌తాత్ — వారు చేస్తారు.

స్త్రీలింగము—

आम्ही करतो.
ఆంహీ కర్‌తో — మేము చేస్తాము.

तुम्ही करता.
తుంహీ కర్‌తా — మీరు చేస్తారు.

ते करतात.
తే కర్‌తాత్ — వారు చేస్తారు.

నపుంసకలింగము —

आम्ही करतो.
ఆంహీ కర్‌తో — మేము చేస్తాము.

तुम्ही करता.
తుంహీ కర్‌తా — మీరు చేస్తారు.

ती करतात.
తీ కర్‌తాత్ — అవి చేస్తున్నవి.

లింగము
लिंग

పుల్లింగము—

1. పురుషత్వమైన నామములు పుల్లింగము యగును

ఉదా: बाबा (బాబా)తండ్రి

घोडा (ఘోడా) = గుఱ్ఱము

2. కొన్ని అప్రాణి వాచక శబ్దములు కూడ పుల్లింగమగును.

ఉదా : पर्वत (పర్వత్) = కొండ

अंधार (అంధార్) = అంధకారము.

3. 'पण' కార 'वा' కారాంత గుణవాచక శబ్దములు

ఉదా : देवपणा (దేవపణా) = దెవత్వము.

गारवा (గారవా) = చలి

4. आ, आव ప్రత్యయాంత క్రియావాచక నామములు

ఉదా : झगडा (ఝగడా) = జగడము

जमाव (జమావ్) = గుంపు

స్త్రీలింగము :

5. స్త్రీత్వమైన ప్రాణివాచక నామములు స్త్రీలింగమగును

ఉదా : आई (ఆఈ) = తల్లి

बायको (బాయ్‌కొ = ఆడది

6. కొన్ని అప్రాణి వాచక నామములు

ఉదా : नदी (నదీ) = నది

7. ई, ता ప్రత్యయాంత గుణవాచక శబ్దములు.

ఉదా : गरीबी (గరీబీ) = దారిద్ర్యము.

सुन्दरता (సుందరతా) = సౌందర్యము.

8. ई కారాంత క్రియావాచక శబ్దములు.

ఉదా : बुडी (బుడీ) = మునుగుటము.

उडी (ఉడీ) = ఎగురుటము.

9. ति కార दि కారాంత సంస్కృత శబ్దములు.

ఉదా : गति (గతి) = గతి

నపుంసక లింగము—

10. పుల్లింగముకాని స్త్రీలింగముకాని కాదని ' అప్రాణి వాచక శబ్దములు నపుంసకలింగమగును.

ఉదా : पुस्तक (పుస్తక్) = పుస్తకము

11. पण, त्व, य, व ప్రత్యయాంత శబ్దముల నపుంసక లింగమగును.

ఉదా : मनुष्यपण (మనుష్యపణ్) = మానవత్యము.

12. ण, न, त, य, त्र, त्व ను ప్రత్యయాంత సంస్కృత శబములు.

ఉదా : लेखन (లేఖన్) = వ్రాయుటము.

13. 'ए' కారాంత శబ్దములు ప్రాయికముగా నపుంసక లింగమగును.

ఉదా : केळे (కేళె) = అరటిపండు

వచనము

वचन

పుల్లింగము—

1. 'आ' కారాంత పుల్లింగ ఏకవచన శబ్దముల కడపట 'आ' ను 'ए' గా నొనర్చిన బహువచనములగును.

घोडा ఘోడా = గుఱ్ఱము	**घोडे** ఘోడే = గుఱ్ఱములు
आंबा అంబా = మామిడిపండు	**आंबे** అంబే = మామిడిపండ్లు

2. పుల్లింగ శబ్దములు 'आ' కారాంతములుగ నున్నపుడు తప్ప మరి ఏ అచ్చు అంతమందున్నను మార్పు జెందవు.

वृक्ष
వృక్ష = చెట్టు, చెట్లు (చెట్టులు)

कवि
కవి = కవి, కవులు

साधु
సాధు = సాధువు, సాధులు

---

1 **'आ'** కారాంత బంధుత్వవాచక పుల్లింగ శబ్దములు బహువచనమందు మార్పు జెంతవు.
ఉదా : **मामा** మేనమామ, మేనమామలు
काका పెత్తండ్రి, పెత్తండ్రులు

2 **मुलगा** (బాలుడు) **मुले** (బాలురు) అను మాదున

స్త్రీలింగము—

3. స్త్రీలింగ ఏకవచన శబ్దములన్ని వంటె 'आ' ప్రత్యయమును చేర్చినే బహువచనములగును.

ఉదా :

गाय గాయ్ = ఆవు	**गाया** గాయా = ఆవులు
माळ మాళ్ = హారము	**माळा** మాళా = హారములు
लेखणी లేఖణీ = కలము	**लेखण्या** లేఖణ్ యా = కలములు
काठी కాఠీ = కొయ్య	**काठ्या** కాఠ్యా = కొయ్యలు
सुई సుఈ = సూది	**सुया** సుయా = సూదులు

స్త్రీలింగశబ్ద చివరన **'ई'** యున్నచో దానిని **'य्'** చేసి బహువచన ప్రత్యయము **'आ'** చేర్చవలెను.

ఉదా : 1. **लेखणी + आ > लेखण + ई + आ > लेखण + य + आ > लेखण + या > लेखण्या**

2. **सुई + आयू > सु + आ > सुया**

सासू సాసూ	అత్త	**सास्वा, सासवा** సాస్వా, సాసవా	అత్తలు
वा వాళూ	ఇసుక	**वाळ्वा, वाळवा** వాళ్వా, వాళవా	ఇసుకలు
बायको బాయ్‌కొ	ఆడది	**बायका** బాయ్‌కా	ఆడదులు

కాని **मुलगी** (బాలిక) బహువచనములో **'मुली'** (బాలికలు) అను మారును.

4. కాని अ, इ, ई, उ, ऊ కారాంత స్త్రీలింగ సంస్కృత శబ్దములు బహువచనములందు మారవు.

ఉదా :	**कला** కలా	కళ, కళలు
	नारी నారీ	ఆడది, ఆడదులు
	भाषा భాషా	భాష, భాషలు
	धेनु ధేను	ఆవు, ఆవులు

బహువచన ప్రత్యయముందు **'ऊ', 'व्'** కాని **'अव्'** కాని అను మారును

ఉదా : **सासू+आ > सास+ऊ+आ > सास+व+आ > सास+वा = सास्वा**

లేక : **सास+आ > सास+ऊ+आ > सास+अव+आ > सास+अवा = सासवा**

నపుంసక లింగము—

5. నపుంసక లింగమున బహువచన ప్రత్యయము 'ए' (ఎ) అగును.

ఉదా :	**घर** ఘర్ = ఇల్లు	**घरे** ఘరె = ఇండ్లు
	फूल ఫూల్ = పువ్వు	**फुले** ఫులె = పువ్వులు
	मोती మోతీ = ముత్యము	**मोत्ये** మోత్యె = ముత్యములు
	मूल మూల్ = బిడ్డ	**मुले** ములె = బిడ్డలు
	आंसू ఆఁసూ = చింపు	**आंसवे** ఆఁసవె = చింపులు

1 బహువచన ప్రత్యయమను **'ए'**(ఎ) ముందు **'ई', 'ऊ'** క్రమముగా **'य्' व् (आव्)** అను మారును

ఉదా: 1. **मोती+ए > मोत+ई+ए > मोत+य+ए > मोत्य+ए = मीत्ये**

2. **आंसू+ए > आंस+ऊ+ए > आंस+व+ए > आस्व+ए = आस्वे** లేక **आंस+अव+ए = आंसवे**

2 **'ए'** కారాంత నపుంసకలింగ శబ్దములో **'ए'** ఎల్లప్పుడు హ్రస్వముగా ఉచ్చరింపబడును. దానిని చక్కగ జ్ఞాపకములో పట్టుకొనవలెను.

విభక్తి ప్రత్యయములు

विभक्ति प्रत्यय — విభక్తి ప్రత్యయ

విభక్తులు	విభక్తి ప్రత్యయములు మరాఠీలో	తెలుగులో
ద్వితీయా	स, ला (ना) స, లా (నా)	ని, ను
తృతీయా	ने, (नी) నే (నీ)	తో, చేత
చతుర్థీ	स, ला (ना) స, లా (నా)	కి, కు, కొఱకు, కై
పంచమి	ऊन, हून, पासून ఊన్, హూన్, పాసూన్	నుండి, వలన, కంటె
షష్ఠీ	चा, ची, चे (चे, च्या, ची) చా, చి, చే (చే, చ్యా, చి)	యొక్క
సప్తమీ	ई, आत ఈ, ఆత్	లో

1 ना, नी ను ప్రత్యయములు బహువచనములో ఉపయోగింపపడును,

2. షష్ఠీవిభక్తి ప్రత్యయములు चा, ची, चे - चे, च्या, ची ఏని ప్రయోగమెల్లప్పుడును వాని తరువాత వచ్చు నామవాచకముయొక్క లింగ వచనములను అనుసరించి ఉండును

విభక్తి ప్రత్యయ పూర్వము శబ్దముల మారుటము

	శబ్దములు	వికృతములు	ప్రత్యయముతో
పుల్లింగము:			
अ	मनुष्य	मनुष्या	मनुष्याला = మనుష్యునికి
आ	घोडा	घोड्या	घोड्याला = గుఱ్ఱమునకు
इ	कवि	कवी	कवीला = కవికి
ई	शिपाई	शिपाया	शिपायाला = సిపాయినికి
उ	गुरु	गुरू	गुरूला = గురువునకు
ऊ	चाकू	चाकवा	चाकवाला = కత్తినికి
స్త్రీలింగము:			
अ	माळ	माळा	माळांला = హారమునకు
आ	शाळा	शाळे	शाळेला = బడికి
इ	आकृति	आकृती	आकृतीला = ఆకృతికి
ई	नदी	नदी (नद्या)	नदीला = నదికి
నపుంసకలింగము:			
अ	घर	घरा	घराला = ఇంటికి
ई	मोती	मोत्या	मोत्याला = ముత్యమును

1 ఏకవచన వికృత రూపమునకు అనుస్వారము '◌ं' చేర్చి పిదప విభక్తి ప్రత్యయములు చేర్చుకొనవలెను

ఏకవచనము	బహువచనము
मनुष्याचा	मनुष्यांचा
मनुष्याहून	मनुष्यांहून

2 కొన్ని అకారాంత స్త్రీలింగ శబ్దములు బహువచనములో ఈకారాంత మగును,

गाय — गायी, बहीण = बहीणी

బాలునికి

मुलाला — ముఌలాలా

रामाला पाहतो.
రామాలా పాహతో   రాముని చూస్తాను.

रमेला हाक मार.
రమేలా హాక్ మార్   రమేశు పిలువు.

तो पत्र वाचतो.
తో పత్ర వాచ్‌తో   వాడు జాబు చదువుతాడు.

श्यामास पुस्तक दे.
శ్యామాస పుస్తక్ దే   శ్యామునకు పుస్తక మిమ్ము.

ते शाळेला जातात.
తే శాళేలా జాతాత్   వారు బడికి పోతారు.

मुलाना मारू नका.
ముఌలానా మారూ నకా   బిడ్డలను కొట్టకండి.

हे पुस्तक वाचू नका.
హే పుస్తక్ వాచూ నకా   ఈ పుస్తకమును చదువకండి

1. ద్వితీయా విభక్తి చతుర్థి విభక్తుల ప్రత్యయములు ఒకటే. అవి स, ला
2. 'ना' బహువచనములో వచ్చును.
3. ला, स సాధారణముగా ప్రాణివాచకములకే చేర్చబడును, అప్రాణి వాచకములకు సాధారణముగా చేర్చబడను,

पत्र वाचतो, फळे खातात

బాలునితో

मुलाने — ముఌలానే

चाकूने आंबा चीर.
చాకూనె ఆంబా చీర్   కత్తితో మామిడిపండును నఱకు.

लेखणीने पत्र लिही.
లేఖణీనె పత్ర లిహీ   కలములో జాబు వ్రాయు.

काठीने मारू नका.
కాఠీనె మారూ నకా   కొయ్యతో కొట్టకండి.

चमचाने तूप वाढ.
చమ్‌చానె తూప్ వాఢ్   గరిటెతో నెయ్యి పోయు.

झाडणीने खोली झाड.
ఝాడ్‌ణీనె ఖోలీ ఝాడ్ చిపురుతో గదిను చిమ్ము.

डोळयांनी पाहिलो.
డోళ్యాంనీ పాహిలో   కన్నులతో చూచితిని.

हताने करू नकोस
హతానె కరూ నకోస్   చెయ్యితో చేయకు.

त्या रीतीने सांग.
త్యా రీతీనె సాంగ్   ఆ విధముగా చెప్పు.

తృతీయా విభక్తి ప్రత్యయము—ने

1 'नी' (తో) బహువచనములో వచ్చును
2 'ने' నపుంసకవలనె హ్రస్వమగును, 'ने' నె

బాలునినుండి

मुलाहून — ముులాహూన్

तो घरातून येतो.
తో ఘరాతూన్ యేతో — వాడు ఇంటినుండి వచ్చుతాడు

ही दिल्लीहून आली.
హీ డిల్లీహూన్ ఆలీ — ఆమె ఢిల్లినుండి వచ్చెను.

घोड्याहून पडतो.
ఘోడ్యాహూన్ పడ్‌తో — గుఱ్ఱమునుండి పడుతాడు.

शाळेतून घराला जातो.
శాళేతూన్ ఘరాలా జాతో — బడినుండి ఇంటికి పోతాడు.

हातातून लेखणी पडते.
హాతాతూన్ లేఖణీ పడ్‌తే — చెయ్యినుండి కలము పడుతుంది.

नागपूराहून दूर आहे.
నాగ్‌పూరాహూన్ దూర్ ఆహే — నాగపుర్‌నుండి దూరంగా వుంది.

रामाहून तो लहान आहे.
రామాహూన్ తో లహాన్ ఆహే — రామునితొ వాడు చిన్నవాడు.

పంచమీ విభక్తులు = **ऊन (आत + ऊन), हून, पासून**

1 నామపదము + సప్తమీ విభక్తి + **ऊन** = పంచమీ విభక్తి

घर + आत + ऊन = घरातून = ఇంటినుండి

2 **'ऊन'** అను పంచమీ విభక్తి ముందు సప్తమీ విభక్తి వచ్చును

బాలునియొక్క

मुलचा – ముులాచా

रामाचा मुलगा.
రామాచా ముల్‌గా — రాముని బాలుడు.

रामाचे मुलगे.
రామాచే ముల్‌గే — రాముని బాలురు.

रामाच्या मुलाला.
రామాచ్యా ములాలా — రాముని బాలునికి.

रामाची मुलगी.
రామాచీ ముల్‌గీ — రాముని బాలిక.

रामाच्या मुली.
రామాచ్యా ములీ — రాముని బాలికలు.

रामाच्या मुलीला.
రామాచ్యా ములీలా — రాముని బాలికను.

रामाचे पुस्तक.
రామాచే పుస్తక్ — రాముని పుస్తకము.'

रामाची पुस्तके.
రామాచీ పుస్తక్ — రామాచీ పుస్తకములు.

रामाच्या पुस्तकाचा.
రామాచ్యా పుస్తకాచా — రాముని పుస్తకముయొక్క

गायीच्या वासरास.
గాయీచ్యా వాసరాస	అవునియొక్క దూడను.

विद्यार्थ्यांची वही.
విద్యార్థ్యాచీ బహీ	విద్యార్థిల నోట్టు పుస్తకములు.

रेडिओंची किंमत.
రేడిఓంచి కింమ్మత్	రేడియోయొక్క వెల.

मुलींची शाळा.
ముులీంచి శాళా	బాలికల బడి.

---

1 షష్ఠివిభక్తి ప్రత్యయము **चा, ची, चे — चे, च्या, ची**
2 వాని తరువాత వచ్చు నామవాచకముయొక్క లింగ వచనములను అనుసరించి ఉండును.

	ఏకవచనము	బహువచనము
పుల్లింగము —	**चा**	**चे**
స్త్రీలింగము	**ची**	**च्या**
నపుంసక లింగము	**चे**	**ची**

रामाचा मुलगा	**रामाचे मुलगे**
रामाची मुलगी	**रामाच्या मुली**
रामाचे घर	**रामाची घरे**

3 విభక్తి ప్రత్యయాంత నామవాచకముందు షష్ఠివిభక్తి ప్రత్యయములు **च्या** అను మారును.

रामाच्या मुलाला	**रामाच्या मुलांना**
रामाच्या मुलीला	**रामाच्या मुलीं**
रामाच्या घरात	**रामाच्या घरांत**

బాలునిలో

मुलात — ముులాత్

तो घरात आहे.
తో ఘరాత్ ఆహే	వాడు ఇంటిలో ఉన్నాడు.

ते घरांत आहेत.
తే ఘరాత్ ఆహేంత్	వారు ఇంట్లలో ఉన్నారు.

बाजारात मिळते.
బాజారాత్ మిళ్ తే	బజారులో దొరకుంతుంది.

बादली विहिरीत सोड.
బాదలీ విహిరీత్ సోడ్	చేదను బావిలో విడుచు.

पक्षी घरट्यांत राहतात.
పక్షీ ఘరట్యాంత రాహతాత్	పక్షులు గూడులలో ఉండున్నవి.

तो गावात नाही.
తో గావాత్ నాహీ	వాడు గ్రామములో లేదు.

कोंकणात पाऊस पडतो.
కోంకణాత్ పాఊస్ పడ్తో	కొంకణములో వర్షము కురియుతుంది.

रस्त्यात उभे राहू नका.
రస్త్యాత్ ఉభే రాహూ నకా	దారిలో నిలుచకండి.

मनात ठेवा.
మనాత్ ఠేవా	మనసులో పెట్టుకొను.

మంచి బాలుడు

चांगला मुलगा — చాంగ్‌లా ముల్‌గా

सुन्दर मुलगा. సుందర్ ముల్‌గా	అందమైన బాలుడు
सुन्दर मुलगी. సుందర్ ముల్‌గీ	అందమైన బాలిక.
सुन्दर घर. సుందర్ ఘర్	అందమైన ఇల్లు.
चांगला मुलगा. చాంగలా ముల్‌గా	మంచి బాలుడు.
चांगली मुलगी. చాంగలీ ముల్‌గీ	మంచి బాలిక.
चांगले घर. చాంగలె ఘర్	మంచి ఇల్లు
चांगली घरे. చాంగలీ ఘరె	మంచి ఇండ్లు
चांगल्या घरात. చాంగల్యా ఘరాత్	మంచి ఇంటిలో
काळ्या घोड्यावर. కాళ్యా ఘోడ్యావర్	నల్లనైన గుఱ్ఱముపై.

చేయును

करील — కరీల్

मी करीन. మీ కరీన్	నేను చేయుదును.
तू करशील. తూ కర్‌శీల్	నీవు చేయుదువు.
तो करील. తో కరీల్	వాడు చేయును
आम्ही करू. ఆంహీ కరూ	మేము చేయుదుము.
तुम्ही कराल. తుంహీ కరాల్	మీరు చేయుదురు.
ते करतील. తె కర్‌తీల్	వారు చేయుదురు.
तो बसेल. తో బసేల్	వాడు కూర్చొనును.

భవిష్యత్‌కాల ప్రత్యయములు :

	ఏకవచనము	బహువచనము
ఉత్తమ పురుష	**ईन, एन**	**ऊ**
మధ్యమ ,,	**शील,**	**आल**
అన్య ,,	**ईल, एल**	**तील**

2. అకారాంత అకర్మక ధాతువెంట **एन, एल** అను ప్రత్యయములు వచ్చును.
3. భవిష్యత్‌కాలములో లింగ భేదములు కాదు.

వచ్చెను

आला — ఆలా

मी घरी आलो. మీ ఘరీ ఆలో	నేను ఇంటికి వచ్చెను.
तू का आलास ? తూ కా ఆలాస్	నీవు ఎందుకు వచ్చితివి ?
तो कोठे गेला ? తో కోఠే గేలా	వాడు ఎక్కడకి వెళ్లెను.
ऊषा शाळेला गेली. ఊషా శాళేలా గేలీ	ఊషా బడికి వెళ్లెను.
आईला ते मिळले. ఆఈలా తె మిళతె	తల్లికి అది దొరకెను.
ते मुलगे झोंपले. తే ముల్ గే ఝోంపలే	ఆ బాలురు నిద్రించిరి.
आम्ही जेवलो. ఆంహీ జేవ్‌లో	మేము భోజనం చేసితివి.

భూతకాలప్రత్యయములు :

	ఏకవచనము			బహువచనము		
	పు.లి.	స్త్రీ.లి.	న.లి.	పు.లి.	స్త్రీ.లి.	న.లి.
ఉత్తమ పురుష	लो	ले	ले	लो	लो	लो
మధ్యమ ,,	लास	लीस	लेस	लात	लात	लात
అన్య ,,	ला	ली	ले	ले	ल्या	ली

చేసెను

केला — కేలా

रामूने घोडा पाहिला.
రామూనె ఘోడా పాహిలా

రాముడు గుఱ్ఱమును చూసెను.

रामूने घोडे पाहिले.
రామూనె ఘోడే పాహిలే

రాముడు గుఱ్ఱములను చూసెను.

रामूने घोडी पाहिली.
రామూనె ఘోడీ పాహిలీ

రాముడు ఆడ గుఱ్ఱమును చూసెను

रामूने घोड्या पाहिल्या.
రామూనె ఘోడ్యా పాహిల్యా

రాముడు ఆడ గుఱ్ఱములను చూసెను.

सीतेने चित्र पाहिले. సీతేనె చిత్ర పాహిలే	సీత పటము చూసెను.
उमेने कविता लिहिली. ఉమేనె కవితా లిహిలీ	ఉమ పద్యము వ్రాసెను.
त्याने आंबा खाल्ला. త్యానె అంబా ఖాల్లా	వాడు మామిడి పండు తినెను.

रघूने कुत्राला मारिले.
రఘూన్ కుత్రాలా మారిలె రఘు కుక్కని కొట్టెను.

मांजरीने दूध सांडले.
మాంజరీనె దూధ్ సాండలె పిల్లి పాలు పడగొట్టెను.

हरीने मला फळे दिली.
హరీనె మలా ఫళె దిలీ హరి నాకు పండ్లు ఇచ్చెను.

मी कादंबरी वाचली.
మీ కాదంబరీ వాచలీ. నేను నవలకథ చెదివితిని.

मी त्या बाईला पाहिले.
మీ త్యాబాఈలా పాహిలె నేను ఆ అడదిని చూసితిని.

భూతకాల — సకర్మక క్రియ :

1. సకర్మక క్రియయొక్క కర్తకు భూతకాలములో ఎల్లప్పుడు **ने** (నె) ప్రత్యయము వచ్చును. ఉదా : **रामूने पाहिला**
2. కర్తతో **(ने)** (నె) కలియటవలన క్రియ, కర్మను అనుసరించి దాని యొక్క లింగము, వచనములకు తీగినట్లుమారును.

   ఉదా : **रामूने घोडा पाहिला**
   रामूने घोडे पाहिले
   रामूने घोडी पाहिली
3. వాక్యములో కర్మ రాకుండిన, కర్మతో **'ला' 'स'** కాని **'ना'** కాని వచ్చిన క్రియ దానిని అనుసరించక ప్రథమ పురుష పుల్లింగ ఏకవచనములో నుండును. ఉదా : **रामूने बाईला पाहिले**

ఉన్నాడు - ఉండెను - ఉండును

आहे — होता — असेल — ఆహే - హోతా - అసేలా

వ. కాలము:

मी आहे.	
మీ ఆహే	నేను ఉన్నాడు.
तू आहेस.	
తూ ఆహేస్	నీవు ఉన్నావు.
तो आहे.	
తో ఆహే	వాడు ఉన్నాడు.
आम्ही आहो.	
ఆంహీ ఆహో	మేము ఉన్నాము.
तुम्ही आहांत.	
తుంహీ ఆహాంత్	నీరు ఉన్నారు.
ते आहेत.	
తె ఆహేత్	వారు ఉన్నారు.

భూ. కాలము :

मी होतो.	
నీం హోతో	నేను ఉంటిని.
तू होतास.	
తూ హోతాస్	నీవు ఉంటివి.
तो होता.	
తో హోతా	వాడు ఉండెను.

आम्ही होतो.
ఆంహీ హోతో   మేము ఉంటిమి.

तुम्ही होता.
తుంహీ హోతా   మీరు ఉంటిరి.

ते होते.
తే హోతే   వారు ఉంటిరి.

భవిష్యత్ కాలము :

मी असेन.
మీ అసేన్   నేను ఉందును.

तू असशील.
తూ అసశీల్   నీవు ఉందువు.

तो असेल.
తో అసేల్   వారు ఉండును.

आम्ही असू.
అహీ అసూ   మేము ఉందుము.

तुम्ही असाल.
తుంహీ అసాల్   మీరు ఉందురు.

ते असतील.
తె అసతీల్   వారు ఉందురు.

భూతకాలములో లింగభేదమున్నది.

స్త్రీ.లి. : मी होती, तू होतीस, ती होती, त्या होत्या

న.లి. : ते होते, ती होती

లేదు - లేకుండెను - లేకుండును

नाही - नव्हता - नसेल — నాహీ - నవ్హతా - నసేల్

వ. కాలము

मी नाही
మీ నాహీ   నేను లేదు (లేకున్నాను)

तू नाहीस
తూ నాహీస్   నీవు లేదు (లేకున్నావు)

तो नाही
తో నాహీ   వాడు లేదు (లేకున్నాడు)

आम्ही नाही
ఆంహీ నాహీ   మేము లేవు (లేకున్నాము)

तुम्ही नाही
తుంహీ నాహీ   మీరు లేవు (లేకున్నారు)

ते नाहित
తే నాహిత్   వారు లేవు (లేకున్నారు)

భూ. కాలము

मी नव्हतो
మీ నవ్హతో   నేను లేకుంటిని.

तू नव्हतास
తూ నవ్హతాస్   నీవు లేకుంటివి

तो नव्हता
తో నవ్హతా   వాడు లేకుండెను.

आम्ही नव्हतो.
ఆంహీ నవ్హతో — మేము లేకుంటిమి.

तुम्ही नव्हता.
తుంహీ నవ్హతా — మీరు లేకుంటిరి.

ते नव्हते.
తే నవ్హతే — వారు లేకుండిరి.

భ. కాలము

मी नसेन.
మీ నసేన్ — నేను లేకుందును.

तू नसशील.
తూ నసశీల్ — నీవు లేకుందువు.

तो नसेल.
తో నసేల్ — వాడు లేకుండును.

आम्ही आसू.
ఆంహీ ఆసూ — మేము లేకుండును.

तुम्ही असाल.
తుంహీ అసాల్ — మీరు లేకుందురు.

ते असतील.
తే అసతీల్ — వారు లేకుందురు.

భూతకాల స్త్రీలింగములో :
मी नव्हती, तू नव्हतीस, ती नव्हती, त्या नव्हत्या
నపుంసక లింగములో : **तें नव्हते, ती नव्हती**

అభ్యాసము

मी येथे आहे.
మీ యేథే ఆహే — నేను ఇచ్చట ఉన్నాను.

तो तेथे नाही.
తో తేథే నాహీ — వాడు అచ్చట లేదు.

सरो घरी नव्हती.
సరో ఘరీ నవ్హతీ — సరో ఇంటిలో లేకుండెను.

आई तेथेच असेल.
ఆఈ తేథేచ్ అసేల్ — తల్లి అచ్చటనే ఉండును.

तू शाळेत नव्हतीस.
తూ శాళేత్ నవ్హతీస్ — నీవు బడిలో లేకుంటివి.

बाप कोठे होते ?
బాప్ కోఠే హోతే — తండ్రి ఎచ్చట ఉండిరి

त्या पुण्येत नाहीत.
త్యా పుణేత్ నాహీత్ — వారు పుణేలో లేవు.

त्या बायका तेथे होत्या.
త్యా బాయకా తేథే హోత్యా — ఆడదులు అచ్చట ఉండిరి.

असे नसेल.
అసే నసేల్ — ఇట్లు లేకుండును.

तुम्ही कोठे असाल ?
తుంహీ కోఠే అసాల్ — మీరు ఎచ్చట ఉందురు.

చేయుట లేదు - చేయను - చేయలేదు

करत नाही — करणार नाही — केला नाही

रंजना वाचत नाही.
రంజనా వాచత్ నాహీ — రంజనా చదువుటలేదు.

तो येत नाही.
తో యేత్ నాహీ — వాడు వచ్చుట లేదు.

तिला शोभत नाही.
తిలా శోభత్ నాహీ — ఆమెను అందమగుట లేదు

मी गेलो नाही
మీ గేలా నాహీ — నేను వెళ్లలేదు.

भाऊ आला नाही.
భాఊ ఆలా నాహీ — సోదరుడు వచ్చలేదు.

हे फळ खाल्ले नाही.
హే ఫళ్ ఖాల్లె నాహీ — ఈ పండును తీనలేదు.

तुला देणारा नाही.
తులా డేణార్ నాహీ — నీకు ఇచ్చను.

---

1. ధాతువు + త + నాహీ = వ్యతిరేకార్థ వర్తమానకాలము
   ఉదా : कर + त + नाही = करत नाही—చేయుటలేమ.
2. ధాతువు + ణార్ + నాహీ = వ్యతిరేకార్థ భవిష్యత్ కాలము
   ఉదా : कर + णारा + नाही = करणारा — చేయను
3. భూతకాలక్రియ + नाही = వ్యతిరేకార్థ భూతకాలము
   ఉదా : केला + नाही = केला नाही—చేయలేదు

విభక్తి ప్రత్యయాంత సర్వనామములు

मी
మీ = నేను

मला
మలా = నన్ను, నాకు

माझ्याशी
మాఝ్యాశీ = నాతో

माझ्याहून
మాఝ్యాహూన్ = నాకంటె

माझा
మాఝా = నా, నాయొక్క

माझ्यात
మాఝ్యాత్ = నాయందు

तू
తూ = నీవు

तुला
తులా = నిన్ను. నీకు

तुझ्याशी
తుఝ్యాశీ = నీతో

तुझ्याहून
తుఝ్యాహూన్ = నీకంటె

तुझा
తుఝా = నీ, నీయొక్క

तुझ्यात
తుఝ్యాత్ = నీయందు

आम्ही
ఆంహీ = మేము

आम्हाला
ఆంహాలా = మమ్ము, మాకు

आम्हाशी
ఆంహాశీ = మాతో

माझ्याहून
ఆమచ్యాహూన్ = మాకంటె

आमचा
ఆమచా = మా, మాయొక్క

आमच्यात
ఆమచ్యాత్ = మాయందు

तुम्ही
తుంహీ = మీరు

तुम्हाला
తుంహాలా = మిమ్ము, మీకు

तुमच्याशी
తుమచ్యాశీ = మీతో

तुमच्याहून
తుమచ్యాహూన్ = మీకంటె

तुमचा
తుమ్‌చా = మీ, మీయొక్క

तुमच्यात
తుమచ్యాత్ = మీయందు

నాకు

मला — మలా

हे त्याला दे.
హే త్యాలా దే — ఇది వానికి ఇమ్ము

माझे फणी आहे.
మాఝె ఫణీ ఆహే — నా దువ్వెన.

तिच्याहून नसेल.
తిచ్యాహూన్ నసేలో — ఆమెకంటె లేదుండును.

त्याच्याशी का भांडतेस ?
త్యాచ్యాశీ కా భాండతేస్ ? — వానితో ఎందుకు జగడ మాడుతావు ?

आपल्यांना काय पाहिजे ?
ఆపల్యాంనా కాయ్ పాహిజె — తమకు ఏమి కావలయును?

मीं चित्रपट पाहिले.
మీం చిత్రపట్ పాహిలె — నేను సినేమా చూచితిని

त्याने काय खाल्ले ?
తానె కాయ్ ఖాల్లె — వాడు ఏమి తినెను

तिला जरा हाक मारा.
తిలా జరా హాక్ మారా — కొంచం ఆమెను పిలుచుము

त्यांना प्रणाम करा.
త్యానా ప్రణామ్ కరా — వారికి నమస్కారం చేయుము

हे आम्हाला नको.
హే ఆంహాలా నకో — ఇది మాకు వద్దు

तुला काय पाहिजे ?
తులా కాయ్ పాహిజె ? — నీకేమి కావలయును ?

माझ्याशी बोलू सकोस
మాఝ్యాశీ బోలు నకోస్ — నాచేత పలుకకు

त्याने सांगितले.
త్యానె సాంగితలె — ఆమె చెప్పెను.

हा माझा मुलगा आहे.
హే మాఝా ముల్‌గా ఆహే — వాడు నా కుమారుడు

आमच्यंत भेद नाही.
అమచ్యాంత్ భేద్ నాహి — మా యందు వ్యత్యాసము లేదు.

तो माझ्याहून लहान आहे.
తో మాఝ్యాహూన్ లహాన్ ఆహే — వాడునాతో చిన్నవాడు.

तिच्या घरात आहे.
తిచ్యా ఘరాత్ అహె — అమెయొక్క ఇంటిలో ఉన్నది.

त्यांनी काय खेळले ?
త్యాంనీ కాయ్ ఖేళలె — వారు ఏమి ఆడిరి ?

तो, ते
తో, తే = వాడు, అది

त्याला
త్యాలా = వానికి, దానిని

त्याच्याशी
త్యాచ్యాశీ = వానితో

त्याच्याहून
త్యాచ్యాహూన్ = వానినుండి

त्याचा
త్యాచా = వానియొక్క

त्याच्यात
త్యాచ్యాత్ = వానియందు

ते, ती
తే, తీ = వారు, అవి

त्यांना
త్యాంనా = వారికి

त्यांच्याशी
త్యాంచ్యాశీ = వారితో

त्याच्याहून
త్యాంచ్యాహూన్ = వారినుండి

त्यांचा
త్యాంచా = వారియొక్క

त्यांच्यात
త్యాంచ్యాత్ = వారియందు

ती
తీ = ఆమె

तिला
తిలా = ఆమెను

तिच्याशी
తిచ్యాశీ = ఆమెలో

तिच्याहून
తిచ్యాహూన్ = ఆమెకంటె

तिचा
తిచా + ఆమెయొక్క

तिच्यात
తిచ్యాత్ = ఆమెయందు

భూతకాల సకర్మకియను కర్త రూపములో
मी > मीं, तू > तूं तो, ते > त्याने, आम्ही > आम्हीं, तुम्ही > तुम्हीं, ते, त्या, ती > त्यांनी అను మారువు.

చేయుచూ ఉన్నాడు — చేయుచూ ఉండును — చేయుచూ ఉండెను

करत आहे — करत असेल — करत होता

मी वाचत आहे. మీ వాచత్ ఆహే	నేను చదువుచూ ఉన్నాను.
मुलगे खेळत आहेत. ముల్‌గే ఖేళత్ ఆహేత్	బాలురు ఆడుచూ ఉన్నారు
मुली गात आहेत. ములీ గాత్ ఆహేత్	బాలికలు పాడుచూ ఉన్నారు
तो खात होता. తో ఖాత్ హోతా	వాడు తినుచూ ఉండెను
कपडे शिवत होत्या. కప్‌డే శివత్ హోత్యా	బట్టలు కడుగుచూ ఉండిరి.
ते येत असतील. తే యేత్ అసతీల్	వారు వచ్చుచూ ఉందురు.
आम्ही लिहीत नसू. ఆంహీ లిహీత్ నసూ	మేము వ్రాయుచూ ఉండలేదు

ధాతువు + త + సహాయక క్రియ = తాత్కాలిక కాలములు

ఉదా : **कर + त + आहे = करत आहे** — తాత్కాలిక వర్తమానకాలము
कर + त + असेल = करत असेल — ,, భవిష్యత్ కాలము
कर + त + होता = करत होता — ,, భూతకాలము

మరియు - లేక - కాని - కాబట్టి

आणि — किंवा — पण — म्हणून

राम आणि श्याम.
రామ్ అణి శ్యామ్ — రాముడు శ్యాముడు.

मधु, इन्दु व माला.
మధు, ఇందు వ మాళా — మధు, ఇందు మరియ మాళ.

चहा किंवा काफी.
చహా కింవా కాఫీ — టీ లేక కాపి.

तो गरीब आहे
తో గరీబ్ ఆహే — వాడు దరిద్రుడు

पण चांगला आहे.
పణ్ చాంగలా ఆహే — కాని మంచివాడు.

मला ताप आहे
మలా తాప్ ఆహే — నాకు జ్వరము

म्हणून घरी हि आहे.
మ్హణూన్ ఘరీ హీ ఆహే — కాబట్టి ఇంటిలోనే ఉన్నాను

जेव्हा येतो, तेव्हा देतो.
జెవ్హా యేతో తెవ్హా దేతో — వచ్చునప్పుడు ఇచ్చుతాను

जर पैसा हवा, तर कर.
జర్ పైసా హవా తర్ కర్ — డబ్బు కావలయనచో చేయ

ఇంటి పైన

घरावर

वर వర్	పైన	घरावर ఘరావర్	ఇంటి పైన
बाहेर బాహేర్	వెలుపల	घराबाहेर ఘరాబాహేర్	ఇంటి వెలుపల
जवळ జవళ్	వద్ద	बाबाजवळ బాబాజవళ్	తండ్రి వద్ద
कडे కడె	వైపు	दक्षिणेकडे దక్షిణె కడె	దక్షిణ వైపు
समोर సమోర్	ఎదుట	त्याच्या समोर త్యాచ్యా సమోర్	వాని ఎదుట
संग సంగ	వెంట	आईसंग ఆఈసంగ	తల్లి వెంట
मागे మాగె	వెనుక	शाळे मगे శాళే మాగ్	బడికి వెనుక

1. నామవాచకము + आ/ए + అవ్యయము
   घर + आ + जवळ = घरा जवळ
   सीता + ए + जवळ = सीते जवळ
2. సర్వనామము + च्या + అవ్యయము
   ते + च्या + जवळ = त्याच्या जवळ

చేసీ - చేయటకు

करून — कराला

येथे येऊन जा. యేథె యేఊన్ జా	ఇచ్చటకి వచ్చి పో
हे काम करून ये. హే కామ్ కరూన్ యే	ఈ పని చేసి రా.
मराठी शिकाला जातो. మరాఠీ శికాలా జాతో	మరాఠి నేర్చుకొనుటకు పోతాను.
खेळाला बोलून जा. ఖేళాలా బోలూన్ జా	ఆడుటకు చెప్పి పో.
खाले देखून चला. ఖాలె దేఖూన్ చలా	క్రింద చూసికోను వెళ్లుము.
दूध पिऊन नीज. దూధ్ పిఊన్ నీజ్	పాలు త్రాగి నింద్రించు.
खाता खाता हसू नका. ఖాతా ఖాతా హసూ నకా	తినుతూ తినుతూ నవ్వకుడి.
बोलता बोलता लिहा. బోల్‌తా బోల్‌తా లిహా	పలుకుతూ పలుకుతూ వ్రాయుము.

కృదంతములు : 1. ధాతువు + **ऊन** ఉదా: **येऊन, जाऊन, करून**

2. ధాతువు + **आ + ला** ఉదా: **खेळाला, बोलाला**

3. ధాతువు + **ता** ఉదా: **खाता खाता, बोलता बोलता**

చేసియున్నాడు — చేసియుండెను — చేసియుండును

केला आहे — केला असेल — केला होता

तो आला आहे. తో ఆలా ఆహే	వాడు వచ్చియున్నాడు.
तो आला असेल. తో ఆలా అసేల్	వాడు వచ్చియుండును.
तो आला होता. తో ఆలా హోతా	వాడు వచ్చియుండెను.
तू गेला आहेस. తూ గేలా ఆహేస్	నీవు వెళ్లియున్నాడు.
तू गेला असशील. తూ గేలా అసశీల్	నీవు వెళ్లియుందువు.
तू गेला होतास. తూ గేలా హోతాస్	నీవు వెళ్లియుంటివి.
त्याने केला आहे. త్యానె కేలా ఆహే	వాడు చేనియున్నాడు.
मी वाचले आहे. మీ వాచలె ఆహే	నేను చదివియున్నాడు

आम्ही घोडी पाहिली होती.
అంహీ ఘోడీ పాహిలి హోతీ
వేము ఆడగుఱ్ఱమును చూసి యుండెము.

मुले गेली आहेत.
ములే గేలీ ఆహెత్ పిల్లులు వెళ్లియున్నాడు.

नाटक पाहिले आहेस.
నాటక్ పాహిలె ఆహెస్ నాటకమును చూసియున్నాడు

तो चांगला झाला असेल.
తో చాంగలా ఝూలా అసేల్ వాడు మంచి అయియుండును

हे पत्र वाचले आहे.
హె పత్ర వాచలె ఆహె ఈ జాబును చదివియున్నాను

तू बसला होतास.
తూ బస్‌లా హోతాస్ నీవు కూర్చొనియుంటివి

ती घरी आली होती.
తీ ఘరీ ఆలీ హోతీ ఆమె ఇంటికి వచ్చి యుండెను

ते थकले आहेत.
తే థక్‌లే ఆహెత్ వారు అలసియున్నారు

गाया आल्या आहेत.
గాయా ఆల్యా ఆహెత్ ఆవులు వచ్చియున్నవి

---

1. భూ. కాల క్రియ + వ.కాల సహాయకక్రియ = ఆసన్న భూతకాలము
केला + आहे = केला आहे
2. భూ. కాల క్రియ + భ.కాల సహాయకక్రియ = సందిగ్ధ భూతకాలము
केला + होता = केला होता
3. భూ. కాల క్రియ + భూ. కాల సహాయకక్రియ = పూర్ణ భూతకాలము
केला + असेल = केला असेल

ఐదవ భాగము पाचवा भाग

కొన్ని ఉపయోగమైన వాక్యాలు

काही उपयोगी वाक्य

राम राम हो.	నమస్కారమండి.
मी सांगू.	నేను మాట్లాడనా?
कुणाला माहित?	ఎవరెరుగను?
असे झाले तर.	ఇట్లయినచో.
भरोसा करू नको.	నమ్మకొనియుండవద్దు.
मला कळते.	నాకు తెలియును.
तुम्हीच ना?	మీరే గదా?
आहे की नाही?	ఉన్నదా లేదా?
जातोस की नाही?	వెళ్ళెదరా లేదా?
ते आतापर्यन्त आले नाही?	వారింకను రాలేదు?
तुम्ही ही येता का?	మీరుగూడ వచ్చెదరా?
हेच बर आहे.	ఇదియే సరి.
आपली ओळख?	మీ పరిచయము?
म्हणजे काय?	తర్వాత ఏమి?
छान झाले.	బాగుపడును.

महाराष्ट्र

मराठी महाराष्ट्रात बोलतात.

महाराष्ट्र पश्चिम भारतातील एक राज्य आहे. त्याचा उत्तरेस गुजरात व मध्यप्रदेश आहेत. दक्षिणेस मैसूर आणि पूर्वेस आंध्रप्रदेश ही राज्ये आहेत. सह्याद्रीने महाराष्ट्राचे दोन भाग केले आहेत. पश्चिमेकडे कोंकण आणि पूर्वेकडे देश, विदर्भ व मराठवाडा आहेत.

महाराष्ट्रात मुंबई, पुणे, नागपुर, सांगली, कोल्हापुर इत्यादि शहरे आहेत. महाराष्ट्राची राजधानी मुंबई आहे. पंढरपुर, पैठण. आळन्दी, देहू, तुळजापुर, शिरडी आदि पुण्यक्षेत्र आहेत.

ज्ञानेश्वर, नामदेव, तुकाराम, एकनाथ, रामदास, मुक्ता बाई, जना बाई आदि महाभक्त येथे जन्मले.

ह्यांच्या वांग्मयानी मराठी भाषा संमृद्ध झाली आहे. छत्रपति शिवाजीचे नाव कोणाला माहित नाही? त्यांनी धर्माचे रक्षण आणि स्वराज्याचे स्थापण केली. टिळक, गोखले, वीर सावरकर, विनोबा भावे आदि महापुरुष ही येथेच जन्मले आहेत.

మహారాష్ట్రము

మహారాష్ట్రములో మరాఠీ పలుకుతారు.

మహారాష్ట్రము పడమర భారతములోవున్న ఒక రాజ్యము. దానికి ఉత్తరములో గుజరాత, మధ్యప్రదేశము న్నవి. దక్షిణములో మైసూరు, తూర్పులో ఆంధ్రప్రదేశ మను రాజ్యములు వున్నవి. సహ్యాద్రి మహారాష్ట్రమును రెండు భాగములందు విభంచి యున్నది. పడమర ప్రక్క కొంకణము, తూర్పు ప్రక్క దేశ, విదర్భ, మరాఠవాడా ఉన్నవి.

మహారాష్ట్రములో బంబాయి. పుణే, నాగపుర్, సాంగలి, కొల్హాపురాది నగరములు ఉన్నవి. మహారాష్ట్ర మునీయొక్క రాజధానీ బంబాయి. పంఢరపుర్, పైఠణ్, ఆళంది, దేహూ, తుళజాపుర్, శిరడియాది పవిత్రమైన క్షేత్రములు ఉన్నవి.

జ్ఞానేశ్వర్, నామదేవ్, తుకారాం, ఏకనాథ్, సమర్థ రామదాస్, ముక్తా బాయి, జనా బాయి యాది మహా భక్తులు ఇక్కడ పుట్టిరి.

వానిని సాహిత్యములలో మరాఠి భాష సమృద్ధి అయియున్నది. ఛత్రపతి శివాజీని పేరు ఎవరికి తెలియ లేదు? వారు ధర్మరక్షణము, స్వరాజ్యస్థాపనము చేసిరి. టిళక్, గోఖలే, వీర సావర్కర, వినోబా భావే అది మహా పురుషులు గూడా ఇక్కడనే పుట్టియున్నారు.

पत्र

१०८, तोपै वेंकटाचल मुदली स्ट्रीट
तिरुवल्लीकेणी,
मद्रास-६०००५
ता. ११—९—१९७८

व्यवस्थापक,
बाम्बे बुक सेन्टर,
चर्नी रोड,
मुम्बई यांस.

सा. न. वि. वि.

मला खाली लिहिलेली पुस्तके पाहिजे, त्याकरिता आपण वरे दिलेल्या माझ्या पत्या वर लवकर व्ही. पी. पी. ने ही पुस्तके पाठवावे, ही विनन्ती.

तसेच आपल्या कडे असलेल्या पुस्कांची सूची हि पाठवावे कळावे.

१. बाल भारती - पुस्तक तीसरे.
२. सुबोध मराठी व्याकरण
६. बाल - गोष्टी

आपला,
पी. नागराजन

सा. न. वि. वि. = साष्टांग नमस्कार विनंति विशेष

108, తోపై వెంకటాచల ముదలి స్ట్రీట,
తిరువల్లికేణి,
మద్రాసు-600005.
తేది : 11—9—1978

నిర్వాహకుడు,
బొంబే బుక్ సెంటర్,
చర్నీ రోడు,
బంబాయి వారికి.

సా. న. వి. వి.

నాకు క్రింద వ్రాయబడిన పుస్తకాలు కావాలి, కాబట్టి తమరు పైన ఇవ్వబడిన నా చిరునామాకు వి. పి. పి. ద్వారా త్వరగా పంపచేయునట్లు. కోరుతున్నాను.

కూడనే మీవద్ద ఉండున్న పుస్తకముల జాబితా కూడ పంపివేయుము.

1. బాలభారతీ — పుస్తక మూడవ
2. సుబోధ మరాఠీ వ్యాకరణ
3. బాల గోష్టి

మీ యొక్క
పీ. నాగరాజన్

१७, हेलॉख रोड,
लक्ष्मीनारायण पुरम्,
उदगमण्डलम-६४३००१.
ता. १२, सप्तम्बर, १९७८

व्यवस्थापक,
'नवनीत' मराठी,
नवनीत प्रकाशन लिमिटेड,
ताडदेव,
मुंबई-४०००३४ यांस

सा. न. वि. वि.

मी नवनीत मासिकाची एक वर्षाची वर्गणी रु. २४ (रुपये चौवीस मात्र) मनि आर्डरने आज पाठविली आहे. मनि आर्डर रसीदाचे नम्बर ३३७१ आहे. या महिनातूनच नवनीत पाठवावे, ही विनंती.

आपला,
एल. राघवन

17, హెర్లాఖ్ రోడు,
లక్ష్మినారాయణపురం
ఉదగమండలం-643001
తేది: 12, సెప్టంబర్, 1978

నిర్వాహకుడు,
'నవనీత్' మరాఠీ
నవనీత్ ప్రకాశన్ లిమిటెడ్,
తాడదేవ,
బంబొయి-400034 వారికి.

సా. న. వి. వి,

నేను నవనీత మాస పత్రికకొఱకు ఒక సంవత్సర చంతా రూ. 24/- (ఇరవై నాలుగు రూపాలు మాత్రం) మనియార్డర్ ద్వారా నేడు పంపియున్నాను. మని యార్డర రసీదు నెం. 3371. ఈ నెలనుండే దయచేసి నవనిత పత్రికను పంపుము.

మీ యొక్క
ఎల్. రాఘవన్

'विद्या निवास'
शिवाजी नगर
पुणे
ता. ६ सप्तम्बर, १९७८

प्रिय मित्रवर्य सुधीर जोशी यांस

सा. न. वि. वि.

आज सकाळी माझे बाबा आणि आई येथे आले. ते दोन दिवस येथेच राहून नंतर शिरडीला जाणार. त्याकरिता मला पन्नास रुपये पाहिजे. कृपा करून या मानसा कडे देऊन पाठवावे.

आज संध्याकाळी मी तिकडे येणार नाही, उद्या सकाळीच मी आपल्या घरी येतो, कळावे.

आपला मित्र,
रा. अप्पा राव.

విద్యా నివాస్
శివాజి నగర్,
పుణె.
తేది : 6 సెప్టంబర్, 1978

ప్రియమైన మిత్రుడు సుధీర జోశీ వారికి

సా. న. వి. వి.

నేడు ఉదయము నా తల్లి తండ్రులు ఇచ్చట వచ్చిరి. వారు రెండు దినములు ఇక్కడనే ఉండుకొని తర్వాత శిరడకి వెళ్ళుదురు. యిదువలన నాకు ఇరవై ఐదు రూపాయలు కావలెను. దయచేసి ఈ మనిషితో ఇచ్చి పంపుము.

నేడు సాయంత్రము నేను అచ్చటకి వచ్చుటకు వీలు లేదు. రేపు ఉదయము మీ ఇంటికి తప్పక వస్తాము.

మీ స్నేహితుడు
రా. అప్పారావు.

व्यवस्थापक,
विदर्भ फर्टिलैजर्स लिमिटेड,
धमतोली,
नागपुर यांस

सा. न . वि. वि.

मी आपल्या डोळ्याच्या आप्रेशा साठी मुंबईला जाणार आहे. त्याकरिता जून २ तारीखातून जून १६ तारीख पर्यन्त पंधरा दिवसाची सुट्टी हवी. परत येउन कामात जमताना डाक्टराची मेडिकल सर्टिफिकेट आणतो, ही विनंती.

माझ्या विनंतीचा सहानुभूति पूर्वक विचार होईल अशी आशा आहे. तसदीबद्दल क्षमा असावी.

'अपर्णा'
१६, टिळक मार्ग, नागपूर.
ता. नोवेम्बर ७, १९७७

आपला नम्र,
सदाशिवराव
टैपिस्ट

నిర్వాహకులు
విదర్భ ఫర్టిలైజర్ లిమిటెడ్
ధమతోలీ,
నాగపూర్ వారికి.

సా. న. వి. వి.

నేను నా కన్ను ఆపరేషన్ కొఱకు బంబాయికి పోవలసి ఉండుటవలన జూన్ 2 వ తేది మొదలు జూన్ 16 వ తేది వఱకు పదునైదు దినాలకు సెలవిమ్మని వేడు కొనుచున్నాను. మరల పనిలో వచ్చి చేరునపుడు వైద్యుని మెడికల్ సర్టిఫికేట్ తీసికొని వచ్చెదను.

నా వినయమును సహానుభూతి పూర్వముగా విచారింపబడునను నమ్మకమున్నది.

కృతజ్ఞతలో

'అపర్ణా'
16, టిళక్ మార్గము
నాగపూర్
తేది : నవంబరు 7, 1978

మీ విధేయుడైన
సదాశివ రావు
టైపిస్ట్

१२१, माधव राव मार्ग
गोखले नोका
रत्नागिरी.
ता. १२-८-१९७८

तीर्थस्वरूप मामा यांस,

कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती विशेष.

आपण पाठविलेली 'सितार' काल येऊन जमली. खरोखरच ही एका छान नजराणा आहे. या संसारी असलेल्या सगळ्याच वस्तुवात ही एकच मला हवी होती.

प्रसिद्ध सितार वादक सैयद अली खान यानी आज सकाळी घरी आले होते. त्यानी सितार पाहून ही फार चांगली आहे, नाद हि मधुर आहे असे सांगितले. आजपासून ते मला शिकवून देतात.

आपन नोव्हेंबरात येथे येणार हे वाचून मला फार आनंद वाटते. मी तेव्हा आपनास वाजवून दाखवितो।

कळावे. लोभ असावा ही विनंती.

आपला,
आज्ञाधारक
सुरेश

121, మాధవ రావు మార్గము,
గోఖలే నోకా,
రత్నాగిరి.
తేది : 12—7—1978

తీర్థ స్వరూపమైన మేన మామవారికి

విశేషమైన వినయముతో సాష్టాంగ నమస్కారం చేసి వ్రాస్తాను.

మీరు పంపిన సితార్ నిన్నటి దినము చేరింది. నిజంగానే ఇది ఒక అందమైన బహుమానము. ఈ భువిలోని యున్ని అన్న వస్తువులలోను దానినే నేను కోరి ఉంటిని.

ప్రసిద్ధమైన సితార్ వాద్యకుడు సైయద్ అలీ ఖాన్ గారు నేడు ఉదయము ఇంటికి వచ్చియుండిరి. వారు సితారును చూసి ఇది చాలబాగుగ ఉన్నది, నాదము కూడా మధురముగా ఉన్నది అను చెప్పిరి, ఈ దినము నుండి వారు నాకు నేర్పిస్తున్నారు.

మీరు నవంబరిలోని ఇచ్చటకి రాబోవు చున్నారను చదువి నాకు అత్యంత ఆనందమగు చున్నది. నేను అప్పుడు మీకు సితార్ వాయించి చూపుస్తాను.

కృతజ్ఞతతో

మీ అజ్ఞధారకుడు,
సురే

पहा कोण आले आहेत

मोहन : राम राम हो !

सदाशिव : कोण? हो तुम्ही, नमस्कार ! या, आत या.

मो. येतो, बहीण मृणा कुठे ?

स. आत स्वयंपाकघरी काम करत आहे. बसा ना ?

मो. तुम्ही ही बसा ना ?

स. बसतो, मृणा ! अग मृणा, येथे बघ कोण आले आहेत म्हणून.

मृ. हो मोहन भाऊ ! कसे आहेस? घरी आई-बाबा सगळे सौख्याने आहेत ना? घे, हे सरबत पी.

मो. सगळे जन सौख्याने आहेत. काय रांधत आहेस ?

मृ. तुला काय पाहिजे, सांग ना ?

मो. मला काय ही नको, मी आताच मुम्बईला जाणार.

मृ. काय ! खरे म्हणतोस ? कशाला ?

मो. मित्राचे लग्न आहे उद्या. गाडीला वेळ होतो.

मृ. काय येवढात निघलास ?

मो. होय मृणा, बरे सदाशिव मी जातो.

చూడెవరు వచ్చియున్నారని

మోహన : నమస్కారమండి !

సదాశివ : ఎవరు? ఓ మీరు ! నమస్కారమండి ! రమ్ము

మో : వస్తాను, చెల్లెలు మృణ ఎక్కడ ?

స: లోపలలో వంటగదియందు పని చేయుచున్నది. కూర్చొనుము.

మో : మీరుగూడా కూర్చొనుము

స : కూర్చుందును, మృణా ! ఏ మృణా, ఇక్కడ చూడెవరు వచ్చియున్నారని.

మృణ : ఓ మోహనన్న ! ఎట్లున్నావు ? ఇంటిలోని తల్లి తండ్రియందఱు సౌఖ్యముగా ఉన్నారుగదా ? తీసికొను, ఈ షరబత్తు త్రాగు.

మో : అందఱు సౌఖ్యముగా ఉన్నారు.ఏమి వంట చేయుచున్నావు.

మృ : మీకేమి కావాలి ! చెప్పు

మో : నాకేమియూ వద్దు, నేనిప్పుడె బంబాయికి పోతాను

మృ : ఏమి ! నిజముగా పలుకుతావా ? ఎందుకు ?

మో : స్నేహితుని పెండ్లి రేపటికి యున్నది. బండికి ఆలస్యమగు చున్నది.

మృ : ఇంత శీఘ్రముగా బయలుదేరుతావా ?

మో : అవును మృణా, సరి సదాశివుడు నేను పోతాను.

शहाणा मुलगा

— तुझे नाव काय ?
— माझे नाव श्रीकांत आहे.
— तुझ्या वडीलांचे नाव काय ?
— माझ्या वडीलांचे नाव श्रीधर पंत आहे.
— ते काय करतात.
— ते शिंपी आहेत, त्यांचे आपले दुकान आहे.
— दुकान कुठे आहे ?
— दुकान सोमवार पेठ्यात आहे.
— तू काय करतोस ?
— मी शाळेत वाचतो.
— कोणत्या वर्गात वाचतो.
— मी आठव्या वर्गात वाचतो.
— शाळेत तुला काय काय शिकवितात ?
— मला मराठी, हिन्दी, इंग्लिश, विज्ञान, गणित इत्यादि शिकवितात.
— तुला शिंपीचे काम आवडते का ?
— मला फार आवडते, हे अमचे हा कुलधंधा आहे.
— तुला शिवाला येते का ?
— येते, मी रोज सायंकाळी वडीलाबरोबर बसून शिवतो.
— खरोखरच तू शहाणा मुलगा आहेस.

— నీ పేరేమి ?
— నా పేరు శ్రీకాంత.
— నీ తండ్రిగారిని పేరేమి ?
— నా తండ్రీగారుని పేరు శ్రీధర పంతులు.
— వారు ఏమి చేస్తారు ?
— వారు దర్జిగారు. వారిని తనయొక్క అంగడి ఉన్నది
— అంగడి ఎచ్చట ఉన్నది ?
— అంగడి సోమవార పేట యందు ఉన్నది.
— నీవు ఏమి చేయుచున్నావు ?
— నేను బడిలో చదువు చున్నాను.
— ఏ తరగతిలో చదువు చున్నావు ?
— నేను ఎనిమిదవ తరగతిలో చదువుచున్నాను.
— బడిలో నీకేమి నేర్పున్నారు ?
— నాకు మరాఠీ, హిందీ, ఇంగ్లిషు, విజ్ఞానము, గణిత మాదిలు నేర్పున్నారు.
— నీకు దర్జీనియొక్క పని ప్రియపడుస్తుదా ?
— నాకు మిక్కలి ప్రియపడుస్తుంది, మాయొక్క ఇది కులవృత్తు.
— నీకు బట్టలుకుట్టుటము తెలుసునా ?
— తెలుసు, నేను ప్రతిదినము సాయంత్రం తండ్రి గారుని వెంట కూర్చొని కుట్టుత్తాను.
— నిజముగా నీవు వివేక మైన బాలుడు

कोण

— तुम्ही कोण आहा? तुम्हाला काय पाहिजे?
— मी रघुनाथाचे मित्र आहे. नाव गोपीचन्द.
— कोण रघुनाथ. दीनानाथाचा मुलगा?
— होय, त्याने मला तुमच्या कडे पाठाविले आहे.
— आत येऊन बसा. तुम्ही काय करता?
— मी बी. एस. सी. चा. विद्यार्थी आहे.
— पहिल्या वर्षाच्या वर्गात वाचता का?
— होय. मला तुमच्या काही पोथ्या हव्या आहेत.
— तुमचे कोणते विषय आहे?
— बयालजि, केमिस्ट्री आणि गणित
— गणित माझा विषय नव्हता.
— गणिताच्या पोथ्या माझ्या कडे आहेत. मला बयालजि आणि केमिस्ट्रीच्या पोथ्या मात्र हव्या.
— केमिस्ट्रीच्या काही पोथ्या माझ्या मित्राकडे दिल्या आहेत.
— ज्या पोथ्या असतात त्या मात्र मला द्या।
— अवश्य देतो. आज सायंकाळी या. काढून ठेवतो.
— किती रुपये लागेल?
— रुपयाची गोष्ट नको, वाचून परतून द्या, मी बुक बैंक तयार करत आहे, त्याकरिता मला पोथ्या पाहिजे।
— बरे सायंकाळी बुक बैंक साठी मी ही पोथ्या आणतो।

ఎవరు?

— మీరెవరు? మీకేమి కావాలి?
— నేను రఘునాథుని మిత్రుడు. పేరు గోపిచంద.
— ఎవరు రఘునాథుడు? దీనానాథుని పుత్రుడా?
— అవును, వారునన్ను మీవద్ద పంపియున్నారు.
— లోపలకి వచ్చి కూర్చొనుము. మీరేమి చేసావు?
— నేను బీ. ఎస్. సీ. నియొక్క విద్యార్థిడు.
— మొదటి తరగతియందు చదువుస్తారా?
— అవును, మీ కొన్ని పుస్తకాలు నాకు కావాలి.
— మీయొక్క విషయమేమి?
— బయాలజి, కెమిస్ట్రి గణితము.
— గణితము నా విషయం కాదు.
— గణితముయొక్క పుస్తకాలు నావద్ద ఉన్నవి.
— కెమిస్ట్రీయొక్క పుస్తకాలను నా మిత్రునికి ఇచ్చియున్నాను.
— ఉండు పుస్తకాలుమాత్రం నాకివ్వుము
— తప్పక ఇచ్చెదను. నేడు సాయంత్రం ఎత్తిపెట్టెదను.
— ఎన్ని రూపాయలగును?
— రూపాయల పలుకు వద్దు. చదివి మరలఇవ్వుము నేనొక బుక్ బేంక్ తయారు చేయుచున్నాను, కాబట్టి (నాకు) పుస్తకాలు కావాలి.
— సరి, సాయంత్రం వస్తాను. బుక్ బేంక్ కొఱకు కొంత పుస్తకాలు తెస్తాను.

श्रद्धाच हवी

— अरे पोरा ! का रडतोस ?
— मला मास्तरानी घराला पाठवून टाकले.
— का ? तू काय केलास ?
— मी हिशेब बरोबर केले नाही म्हणून.
— का बरोबर केला नाहिस ?
— मला हिशेब कराला येईना, मला शिकवून...
— घरी आई-बाबा आहेत ना ?
— आहेत, पण त्याना हिशेब कराला कळेना.
— तुला वाचणे आवडते का ?
— फार आवडते, पण शिकवून देणार कोण ?
— तुझे घर कुठे आहे ?
— सदाशिव आळीत आहे.
— ती इथेच बाजूला आहे. तेथे बघ तेच माझे घर आहे. रोज सन्ध्याकाळी ये. मी शिकवून देतो.
— पण रुपये पुष्कल लागेल ना ?
— रुपये गिपये काय लागेना . श्रद्धाच हवी.
— पण मास्टराना कोण समजावील ?
— तुझा मास्टर कोण आहे ?
— ज्ञानेश्वर पन्त.
— ओ, त्याला मी समजावून बरे करतो.

శ్రద్ధనే కావాలి

— ఓయి బిడ్డ ! ఎందుకు ఏడ్చు చున్నావు ?
— నన్ను అధ్యాపకుడు ఇంటికి పంపివేసెను.
— ఎందుకు ? నీవేమి చేసితివి ?
— నేను గణితమును సరిగా చేయలేదని.
— ఎందుకు సరిగా చేయలేదు ?
— ఇంటిలో తల్లి తండ్రిలు ఉన్నారుగదా ?
— ఉన్నారు. కానివారికి గణితం చేయుటకు తెలియదు.
— నీకు చదువుటకు ఆశయోనా ?
— మిక్కిలి ఆశ, కాని నేర్పించువారెవరు ?
— నీ ఇల్లు ఎచ్చట ఉన్నది ?
— సదాశివ వీథిలోనున్నది.
— అది ఇక్కడనే దగ్గరగావున్నది. అక్కడ చూడు. అదే నా ఇల్లు. ప్రతిదినం సాయంత్రం వచ్చె నేను నేర్పించుతాను.
— కాని, ఎక్కువ రూపాయలు అగునుగదా ?
— రూపాయలు కాదు, శ్రద్ధ మాత్రం కావాలి.
— కాని అధ్యాపకునిగా ఎవరిని తెలిపించెదరు ?
— ని అధ్యాపకుడెవరు ?
— జ్ఞానేశ్వర పంతులు.
— ఓ...నేను తెలిపించి సరి చేయుదును.

पुष्कळ त्रास दिला

— घरात कोण आहेत ?
— तुम्ही कोण ? कोण पाहिजे ?
— मी विजयवाडाहून आलो आहे. मला अप्पाराव यांचे ठिकाणा कळले पाहिजे.
— कोण अप्पाराव ? येथे दोघे आहेत. तुमच्या कडे पत्ता आहे का ?
— नाही, आळीचे नाव मात्र कळेल.
— काय नाव ?
— काका साहेबांची आळी.
— काका साहेबांची आळी तर, हीच आहे पण घराचे नम्बर ?
— नम्बर कळेना.
— अप्पाराव तुला काय लागतात ?
— ते माझे मामा आहेत.
— ते येथे काय करत आहेत ?
— यथे कर्वे कालेजात प्रोफेसर आहेत.
— ओ, ओळखले बघ, तेथे उजवी कडे ११०८ नम्बरचा वाडा आहे. तेथेच वरे राहतात.
— आपणास मी पुष्कळ त्रास दिला आहे.
— असे काय नाही राम राम.

మిక్కిలి కష్టపెట్టితిని

— ఇంటిలో ఎవరున్నారు ?
— మీరెవరు ? ఎవరు కావలయును ?
— నేను విజయవాడనుండి వచ్చియున్నాను. నాకు అప్పారావు గారునియొక్క నివాసమును తెలియ పరచుము
— ఎవరు అప్పారావు ? ఇచ్చట ఇద్దరు ఉన్నారు. మివద్ద చిరునామా ఉన్నదా ?
— లేదు, వీదీయొక్క పెరుమాత్రం తెలుసును
— పేరేమి ?
— కాకా సాహబుని వీది.
— కాకా సాహబుని వీదియైనచో ఇదియో.ఇంటి నంబరు
— నంబరు తెలియ లేదు.
— అప్పారావు మీకేమి అగుతారు ?
— వారు నాకు మేనమామగారు.
— వారిచ్చట ఏమి చేయుచున్నారు ?
— ఇచ్చట కర్వే కాలేజిలో ప్రొఫెసరు.
— ఓ…గుర్తించితిని, చూడుము, అక్కడ కుడి ప్రక్కలో 1108 నంబరువాడనున్నది. అక్కడనే పైన నివసించు చున్నారు.
— నేను తమకు మిక్కిలి కష్టపెట్టితిని.
— ఒక కష్టము లేదు, నమస్కారమండి.

शेजारीण

— काय शीला, काय पाहतेस ? पुणे आवडते का ?
— फार आवडते, बेंगळूर सारखाच आहे. येथे जवळ दुकान आहे का ?
— तुला काय पाहिजे ?
— मला मिरे, जिरे आणि साखर पाहिजे.
— मिरे, जिरे तर मी देते. साखर किती पाहिजे.
— दोन किलो पाहिजे.
— मी नोकराला पाठविते. तू रुपये आणि पोते आण, अरे शंकर येथे जरा ये.
— काय आहे, म्हणा तर.
— ही शेजारीण मामीला साखर पाहिजे. तू लवकर घेऊन ये.
— तुला दूध कोण देतो ?
— गंगा बाई देते.
— ते छान आहे का ?
— नाही ग . तू कोणा कडे घेतेस ?
— मी दूधाच्या डिपोत.
— दूध छान आहे का ?
— फार छान आहे, महीनाचे कार्ड घेऊन टाक.
— उद्या मी त्यांना पाठविते.
— बघ. शंकर साखर घेऊन येतो.

ప్రక్కయింటియామె

— ఏమి శీలా, ఏమి చుస్తావు ? పుణా పట్టిందా ?
— మిక్కిలి పట్టుతుంది. బెంగళూరువలె ఉన్నది. ప్రక్కగా అంగడి ఉన్నదా ?
— మీకేమి కావాలి ?
— నాకు మిరియాలు, జిలకర్ర, పంచదార కావాలి.
— మిరియాలు, జిలకర్ర నేనిస్తాను. పంచదార ఎంత కావాలి ?
— రెండు కిలోలు.
— నేను పనివానిని పంపించుతాను. డబ్బు సంచి తీసు
— కొని రా. ఓ శంకర్ ఇక్కడ కొంచం రా.
— ఏమిటి ? పలుకుము.
— ఈ ప్రక్కయింటయామెకు పంచదార కావాలి. నీవు శీఘ్రంగా తీసుకోని రా.
— నీకు పాలు ఎవరు పోయుచున్నారు ?
— అ పాలు బాగుగా ఉన్నదా ?
— లేదు, నీ వెవరి వద్ద కొనుచున్నావు ?
నేను పాలుడిపొ నుండి కొనుచున్నాను.
— పాలు బాగుగా ఉన్నాదా ?
— చాల బాగుగా ఉన్నది, నెల కార్డు తీసకో.
— రెపుటికి వారిని పంపించుతాను.
— చూడు, శంకర్ పంచదారను తీసుకొని వచ్చాడు.

रेल्वे स्टेशन

— ड्रायवर, रेल्वे स्टेशनला चल.
— बरे, कोणत्या गाडीला जानार तुम्ही ?
— दिल्ली एक्स्प्रेसला, दहा मिनिटेच आहेत.
— आज दोन तास उशीराने गाडी येणार आहे.
— काय दोन तास उशीराने? कारण काय ?
— एक वेडा माणूस गाडीच्या खाले सापडून मेला, म्हणून ऐकनात आले. स्टेशन आले.
— सत्यनारायण तू जरा कौंटरात जाऊन गाडी केव्हा येणार म्हणून तपासी घेऊन ये।
— साहेब, सगळे डागे खाले ठेविले आहेत. बघून घ्या.
— भाड काय झाले.
— तीन रुपये — ऐशी पैसे.
— ड्रायवर, घे ये रुपये – काय तपासी घेऊन आलास काय?
— होय बाबा, गाडी दाह तासालाच येणार.
— बरे, तू डाके बघ, या पूर्वी वेगळी गाडी आहे काय म्हणून तपासून येतो.
— दहा तासाच्या पूर्वी वेगळी गाडी आहे काय ?
— कोठे जायाला पाहिजे.
— दिल्ली ला.
— तर वेस्टर्न मैलात जा.

రైల్వే స్టేషన్

— డ్రయివర్, రైల్వే స్టేషన్‌కు పో.
— సరేనండి, ఏ బండికి పోవలెను ?
— డిల్లీ ఎక్స్‌ప్రెస్, పది నిమిషములుందా యున్నది.
— అయితే ఈ దినం 2 గంటల సేపు ఆలస్యముగా వస్తుంది.
— ఏమి, 2 గంటల సేపు ఆలస్యమా, ఎందుకు ?
— ఒక పిచ్చివాడు బండిక్రింద పడి చనిపోయాడని వినితిని. స్టేషన్ వచ్చెను.
— సత్యనారాయణ బండి ఎప్పుడు వచ్చునని నీవు టికెట్ రూంకు పోయి తెలుసుకొని రా !
— అయ్యా, సామానులన్ని దింపివేస్తిని సరిచూసు కోండి.
— బాడుగ ఎంత అయ్యింది ?
— మూడు రూపాయల నలబై పైసలు.
— డ్రయివర్ ఇదిగో డబ్బు తీసుకో. బాబు విచారించినావా ?
— బండి పది గంటలకు వచ్చునని చెప్పారు.
— దీనికి ముందు బండి ఏదైన ఉన్నదా యని విచారించు కొని వస్తాను.
— అయ్యా పది గంటలకు ముందు ఏదైన బండి ఉన్నదా?
— మీరు ఎక్కడికి వెళ్లాలి ?
— డిల్లీకి.
అట్లయితే వెష్టన్ మెయిలుకు వెళ్ళండి.

काय खातोस

— आजचे स्पेशल काय आहे ?

— गोडात चम्पाकळी, रसगुल्ला, व मोतीचूर आहेत.

— कुमार, तुला काय पाहिजे ?

— तू काय घेतोस की तेच पुरे.

— चम्पाकळी आण.

— तिखट काय आणू ?

— मला फार भूक लागली आहे. पूरी आण.

— गोडानन्दर दहीवड खाऊं. त्यानन्त पुर्या खाऊ.

— आणि काय तरी हवे काय ?

— काय नको, पुरे. तुला हवे तर मागून घे.

— नको, पोट भरून गेले, आज रात्री काय ही खायाला ह्याच नाही.

— चाह तरी घेशील ना ?

— अवश्य घेईन.

— आता आम्ही जायाच काय !

— बरे, बघ बिल आणत आहे.

ఏమి భుజించెదవు

ఈ దినం స్పెషల్ ఏముంది ?

మిఠాయిలో చంపాకలీ, రసగుల్లా, మోతిచూర్ ఉన్నవి.

కుమార్ నీకేమి కావాలి ?

నీవేమి తీసుకొంటావో అదె చాలు.

చంపాకలీ తెమ్మను.

కారంలో ఏమి తెమ్మంటారు ?

నాకు ఎక్కువ అకలిగా ఉంది. పూరీలు తెమ్మను.

తీపుకు తర్వాత పెరుగు వడ తిందాం. ఆ తరువాత పూరీలు తిందాం.

వేరె ఏమైన కావలెనా ?

లేదు, చాలు. నీకు కావలసి ఉంటె తెచ్చుకో.

నా కడుపు నిండిపోయింది. ఈ రోజు రాత్రికి ఏమి భుజించను.

టీ నైన త్రాగుతువు గదా ?

తప్పకుండ త్రాగెదను.

ఇప్పుడు మనం వెళ్లెదమా ?

మంచిది ! ఇదిగో బిల్లు చెల్లించి వచ్చెదను.

अरे हमाल

यात्री : हमाल ! अरे हमाल !

हमाल : जी साहेब, किती डागे आहेत साहेब ?

या : पांच आहेत.

ह : कुठे आहेत ?

या : पहा, ही दोन पाट्या, येथे खाले दोन ट्रंक आणि ते विस्तार.

ह : कुठे जायाचे साहेब ?

या : स्टेशनच्या बाहेर. तुझा नम्बर किती ?

ह : अट्ठावीस..., आता चला.

(स्टेशनच्या बाहेर येऊन)

ह : साहेब कुठे चलावयाचे आहे ?

या : सोमवार पेठ, डाकघराच्या शेजारी, काय घेणार ?

ह : पाच रुपये.

या : पाच रुपये ? तर मी टाक्सी करून जाईन.

ह : नाही साहेब, गरिबाला दोन पैसे द्या. मला ते घर माहित आहे. आदी घरी नेऊन सोडतो मला साडे चार रुपये द्या.

या : अरे, मुंबईहून पुण्यापर्यंत पाच रुपये पडले आणि स्टेशनातून गावात जावयाला साडे चार रुपये ?

ఓ కూలీ

యాత్రికుడు : కూలీ, ఓ కూలీ

కూలి : అయ్యా, ఎన్ని బరువులు ఉన్నవి ?

యా : ఐదు ఉన్నవి.

కూలి : ఎక్కడ ఉన్నది ?

యా : చూడు, ఈ రెండు గంపలు, అక్కడ రెండు పెట్టెలు, అదొక పరుపు.

కూలి : ఎక్కడికి పోవలెను అయ్యా ?

యా : స్టేషనుకు బయట, నీ నెంబరు ఎన్ని ?

కూలి : ఇరవై ఎనిమిది...నడవండి.

(స్టేషనుకు బయట వచ్చి)

కూలి : అయ్యా, ఎక్కడికి ఎత్తు కొనిపోయి చేర్చవలెను?

యా : సోమ్‌వార్ పేట తపాలాఫీసు ప్రక్కన. ఎంత తీస్తువు ?

కూలి : ఐదు రూపాయలు.

యా : ఐదు రూపాయలా ! అట్లయినచో నేను టాక్సీ పట్టి వెళ్ళెదను.

కూలి : లేదయ్యా, పేదకు రెండు పైసలు ఇవ్వండి. నాకు ఆ ఇల్లు తెలుసును. మొదట ఇంటికి పిలుచుకొని పోయి వదిలెదను. నాలుగున్నర రూపాయలు ఇచ్చేంది.

యా : బంబాయి నుండి పూణాకు ఐదు రూపాయలు అయినది, స్టేషను నుండి ఊరిలోపలకు పోను నాలుగున్నర రూపాయలా ?

(टांगेवाले येत्यात)

टांगावाला : साहेब, तुम्हाला कुठे सोडावयाचे ?

दूसरा टां : सांगा साहेब मी सोडून येतो.

या : किती रुपये लागेल ?

पहला टां : पाच रुपये.

या : काय पाच रुपये ?

पहला टां : महांगाई लई वाढली साहेब.

या : महांगाई काही आताच वाढली नाही.

दूसरा टां : साहेब, तुम्ही उगीच चला माझ्या टांगेत. तुम्ही मला साडे चार रुपये द्या.

ती. टां : साहेब, मी टांगा घेऊन येतो, मला चार रुपये द्या.

कुलकर्णी : अरे पटवर्धन ! तुला मी कुठे कुठे शोधत आहे. तू सीधे बाहेर येऊन गेलास ?

पटवर्धन(या): माझे पत्र तुला पहूंचले काय ?

कु : होय, आताच सकाली पहूंचले: चल कार आपले आहे. हमाल, साहेबाचे डाग घेऊन कराकडे चल.

(कारामध्य डागे ठेऊन)

ह : साहेब पाच डागे ठेवली आयेत.

कु : घे तुझी कुली. बरे काय ?

या : थांब, मी देतो.

कु : तू उगीच राह.

(గుఱ్ఱపు బండి వాండ్లు వస్తున్నారు)

బండివాడు : అయ్యా,మిమ్ములను ఎక్కడికి తీసుకెళ్లివదలాలి?

రెండవ బండి : చెప్పండయ్యా నేను తీసుకెళ్లి వదులుతాను.

యా : ఎన్ని రూపాయలగును?

మొదటి బండి : ఐదు రూపాయలు.

యా : ఏమి! ఐదు రూపాయలా ?

మొదటి బండి : దరలు అన్ని పెరిగి యున్నదయ్యా

యా : దరలేమి ఇప్పుడు పెరగలేదు.

రెండవ బండి : అయ్యా, మీరు గమ్మని నా బండిలో వెళ్ళండి మీరు నాకు నాలుగున్నర రూపాయలు ఇవ్వండి.

మూడవ బండి : అయ్యా, నేను బండిని తెస్తాను. నాకు నాలుగు రూపాయలు ఇవ్వండి.

కుల్‌కర్ణి : రే పట్‌వర్‌దన్ ! నిన్ను నేను ఎక్కడ వెతుకుతున్నాను. నీవు నేరుగా బయటకు వచ్చేస్తివా ?

పట్‌వర్‌దన్ : నా జాబు నీకు వచ్చి చేరిందా ?

కుల్ : అవును, ఇప్పుడుదా ప్రొద్దున అందినది. నడు మా కారు ఉన్నది. కూలీ అయ్యగారి బరువులన్ని ఎత్తుకొని కారున్న స్థలమునకు పో

(కారులో బరువులను పెట్టి)

కూ : అయ్యా, ఐదు బరువులను పెట్టి యున్నాను.

కుల్ : ఇదొ నీ కూలి, సరెనా ?

యా : ఉండు, నేను ఇస్తాను.

కుల్ : నీవు గమ్మని ఉండు.

शिवाजी

शिवाजी हा फार शूर राजा होऊन गेला. शहाजी भोंसले यांचा तो मुलगा. शिवाजीची आई जिजाबाई.

मावळे लोक शिवाजीचे साथीदार होते. ते खूप खेळत शिवाजी राजा होई मावळे शिपाई होते.

एके दिवशीं गंमत झाली. मुलांचा खेळ ऐन रंगात आला होता. जिजाबाई बाहेर आली. तिने शिवाजीला हाक मारली—"बाळ आतां खेळ पुरे कर. काळोख पडला"

पण ऐकतो कोण ? आता मुलाला थोडी भीति दाखवावी असा तीने बेत केला. ती बोलली—"शिवा शिवा तो पहा शिपाई येत आहे. लवकर घरात चल." पण शिवाजीला मुळीच भीति वाटली नाही तो उलट आईला बोलला-"आई, दाखव पाहू तो शिपुरडा! या तलवारीने कापून टाकतो."

हे ऐकून आईला फार आनंद झाला. शिवाजीचा शूरपणा तिला मनापासून आवडला.

हाच शिवा पुढे शिवाजी राजा झाला.

శివాజి

శివాజి ఒక గొప్ప వీరుడుగా ప్రఖ్యాతి గాంచెను. సహాజి బోస్‌లె యొక్క కుమారుడు. శివాజి యొక్క తల్లి జిజా బాయి.

మావలు శివాజికు ప్రక్క బలముగా ఉండిరి. వారు అదికముగా ఆట్లాడుదురు. శివాజి రాజవును. మావలు సిపాయలవ్రుదురు.

ఒక రోజు ఒక తమాషా జరిగింది. పిల్లల యొక్క ఆట తీవ్రముగా జరుగు చుండెను. జిజాబాయి బయటికి వచ్చెను. ఆమె శివాజిని "బిడ్డా ఇప్పుడు ఆటలను నిలుపు చీకటైనది" అని అరచెన .

అయితె వినుట ఎవరు ? ఇప్పుడు పిల్లవానికి భయము చూప వలెనని తీర్మానించెను. ఆమె "శివా, శివా, అదో చూడు సిపాయులు వస్తున్నారు, వెంటనె ఇంటిలో పలకు పో" అని చెప్పెను. అయితె శివాజికు కొంచమైన భయం కలుగలేదు. వాడు దానికి ఎదురుగా, "తల్లి చూపు చూస్తాము. ఆ శూరుడుని ఈ ఖడ్గముతో నరికి పారె స్తాను" అనెను.

దీనిని విని తల్లిగారికి మితిలేని సంతోషమైనది. శివాజి యొక్క పౌరుషము ఆమెయొక్క మనసుకు చాలా నచ్చినది.

ఇదే శివా కొంత కాలములో శివాజి రాజుగా అయ్యెను.

दिसतो तर मुसलमान

थोड्याच वेळात भक्त-मंडळी जमा झाली. जामिद्ला सफाई करताना पाहून ते आपसांत कुजबुज् लागले.

"दिसतो तर मुसलमान !"

"कोणी वेडसर दिसतो आहे !"

"नाही. चेहर्यावरून तर अगदी गरीब दिसतो आहे."

"शेणाच्या लोभाने करतो आहे सफाई (जामिद कडे बघून). शेण नेऊ नकोस बरे का. कुठे राहतोस रे ?"

मी एक मुशाफीर आहे गरीब. शेण गोळा करून काय करू ?" देवाचे मंन्दीर पाहिले व येऊन बसलो. घाण पडलेली होती. विचार केला भक्त-मंडळीयेणार, धर्मात्मे येणार, त्यांच्यासमोर हो घाण नको म्हणून लागलो उचलून टाकायला."

"पण तू तर मुसलमान आहेस ना ?"

"देव तर सर्वांचे आहे. मुसलमान हिन्दू कोणी का असेना"

"तू मानतोस ठाकुरजीना ?"

"ठाकुरजीना कोण मानणार नाही ? ज्याने जन्म दिल त्याला मानणार नाही तर कोणाला मानणार ?",

ముహ్మాదీయుడుగా ఉండును.

కొంత సేపటికంతా భక్తుల యొక్క సభ కూడెను. జామిదెను అతడు శుభ్రపరచునపుడు చూచి వాళ్ళు తమలోనె గుస, గుస అని మాట్లాడసైరి.

"చూచుటకు ముహ్మాదీయుడుగా కనబడుచున్నది" చూడను ఎవరో పైత్యగాడుగా ఉండాలి"

"లేదు మూతిని చూస్తె అనేకముగా ఒక పేదవాడిగా ఉండాలి"

పేడ కావలసి ఉండుట వలన శుభ్రపరచున్నాడు. కాబోలు. (జామిదు ప్రక్కగాచూచి) పేడ ఎత్తుకొని పోవద్దు, తెలిసిందా ! ఎక్కడ ఉంటున్నావు ?

"నేను ఒక పేద ముహ్మాదీయుడను. పేడను చేర్చి ఏమి చేయుదును? దేవునిగుడి చూచి వచ్చి కూర్చొంటిని కుప్పగా ఉండినది. భక్తులు వస్తురు, ధర్మాత్ములు వస్తురు, వారిముందు కుప్ప ఉండగూడదని తలచి పేడను ఎత్తి శుభ్రపరచ ప్రారంభించితిని"

"అయితే నీవు ముహ్మాదీయుడు అవునా ?

"దేవుడు అందరికిను సొంతమైనవాడు. ముహ్మాదీయుడుగానో, హిందువుగానో ఉంటె ఏమి ?

"నీవు ఠాకుర్‌జిని నమ్ముతావ ?"

"ఠాకుర్‌జిని ఎవరు నమ్ముట లేదు ? మనముంలను శృష్టించిన అతనిని నమ్ముకపోతె వెరె ఎవరిని నమ్మెది ?

तुकाराम

पुण्यापासून नऊ कोसांवर देहू म्हणून एक गांव आहे. तेथेच तुकाराम महाराज होते. ह्यांचा बाप वाणीपणाचा धंदा करत होता. तुकारामाचे चित्त अल्पवयापासूनच संसारांत नव्हते. तशात त्यांची बायकतो जिजाबाई ही स्वभावाने भांडखोर होती. ती तुकारामाला पुष्कळ त्रास देई, ह्या मुळे ते अधिकच उदास झाले.

तुकाराम कथा करीत असे. त्याच्या कथेंत गायनादिक मनोरंजक साधने नसत. आपण केलेले अभंग म्हणून त्यांचा अर्थ स्पष्ट करून दाखवावा आणि लोकांस बोध करावा, त्यांचा उद्देश असे. कथा करण्याची चाल तेव्हांपासूनच पडली, असे म्हणतात.

तुकाराम शिवाजी राजाच्या कालात हि होता. नामदेवा प्रमाणे तुकारामाने हजारो अभंग केले आहेत. त्याच्या कवितेंत औत्सुक्य व प्रेम पुष्कळ, त्यांचे बोलणे निर्भीड व ठसण्याजोगे आहे.

भक्ति, ज्ञान, वैराग्य व नीति ह्यांवर मुख्यत्वे करून ह्यांचे अभंग आहेत, व काही आख्यानांवर ही अभंग आहेत.

తుక్కారాం

పూణా నుండి తొమ్మిది కాత దూరమున **దేహూ అనె** ఊరు ఉన్నది. అక్కడదా తుక్కారాం **మహరాజ్** ఉండెను. అతని తండ్రి వ్యాపారము చేస్తు వచ్చెను. **చిన్న** తనమునుండే తుక్కారాం యొక్క మనసు ప్రపంచ సుఖములందు జోక్యము వహించ లేదు. అందులోను అతని భార్య జిజాబాయి సాధారణంగానె కోపిష్ఠురాలుగా ఉండెను. ఇందువలన అతను మిక్కిలి అక్కరలేని వాడయ్యెను.

తుక్కారాము కధా కాలక్షేపము చేయుట కలదు. అతని కాలక్షేపములలో సంగీతము మొదలగు కాలవ్యర్థము చేయు సాహసములు ఉండవు. తాను వ్రాసిన పాటలు పాడి వాటి యొక్క సారస్యములను విప్పరించి ప్రజలకు బోదించ వలెనని అతని ఉద్దేశముగా ఉంటూ వచ్చింది.

తుక్కారాం శివాజీ రాజు యొక్క కాలమున ఉండెను.

నామ దేవర్ వలె తుక్కారాము గూడ అనేక వేళ పాటలు వ్రాసెను. అతని కవిత్వములందు ఉచ్ఛాహము, ప్రేమను ఎక్కువ, అతని మాటలు జంకు లేనిది. మనసునందు ఇమిడి యుండునట్లు ఉంటూ వచ్చెను.

భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, నీతి తీర్పు, వీటి నన్నింటిని ముక్యముగా గైకొని వ్రాయబడిన పాటలు. కొన్ని పాటలు కథలను పోల్చుకొని ఉండును.

आओ साई बाबा

भारत भूमि सन्त-महामानव यांची जननी आहे. येथे जितके महापुरुष अवतरले तितके अन्य देशांत नाही. अत: भारत देशाला पुण्य भूमि म्हणतात. यांत महाराष्ट्र भक्तप्रसवा आहे, येथेच ज्ञानेश्वर, नामदेव, तुकाराम, रामदास एकनाथ, चोकामेला इत्यादि महाभक्त जन्मले. ह्याचे वांग्मयाने मराठी भाषा समृद्ध झाली आहे.

शिरडीचे साई बाबा ह्यांचे नांव सर्वत्र प्रचलित आहे. बाबा हिन्दु, फारसी व मुसलमान ह्यांचे आराध्य देवता आहे. जसे सर्व महाराष्ट्रांच्या घरी विठ्ठलाची पूजा भजने होती, तसेच शिरडी साई बाबाचे पूजा-भजने होती.

शिरडी बाबा कुठे जन्मले आणि त्यांची आईवडील कोण याची माहती नाही. ते सर्वप्रथम एका मुसलमान गृहस्थाकडील वराती बरोबर शिरडीस आले. तेथे त्यांना म्हाळसापती या नावाचा गृहस्थ भेटला, तो खण्डोबाचे देवळात गेला, तेव्हा कफनी, टोपी व आंगावर धोतर असा पोषकांत बाबांना पाहिल्या बरोबर म्हाळसापतींनी 'आओ साई बाबा' या शब्दांनी त्याचे स्वागत केले.

దయచేయండి సాయి బాబా

భారత భూమి మహనీయులు మరియు పుణ్యపురుషులయొక్క తల్లి యగును. మహాపురుషులు ఇచ్చట అవతరించి యున్నంత తక్కిన దేశములందు లేరు. అందువె భారతదేశమును పుణ్యభూమి అని అనెదము. ఇందు మహారాష్ట్రము భక్తులను అవతరించు రాష్ట్రముగును ఇచ్చటనె జ్ఞానేష్వర్, నాందేవ్, తుక్కారాం, రామదాస్, ఏక్‌నాథ్, శోకామెళా మొదలకు మహా భక్తులు జన్మించిరి. వీరి కావ్యములచే మరాఠి భాష పెంపొందినది.

షిర్డి యొక్క సాయిబాబా వారి యొక్క పేరు అన్నిచోట్లలోను ప్రక్యాతిగా యున్నది. బాబా హిందు, పార్సి, మహమ్మదీయులు మొదలకు వారిచే పూజింపబడు దేవుడు, అందరి మహారాష్ట్రపువారి ఇండ్లయందు విటలారియొక్క పూజ, భజనలు జరుగు నట్లు షిర్డి సాయిబాబా యొక్క పూజ-భజనలు జరుగు చున్నది.

అతను మొట్ట మొదట మహమ్మదీయ కుటుంబస్థునితో పెండ్లివారి గుంపుతో షిర్డికు వచ్చెను. అప్పుడు అతనికి మహాల్సాపతి అను గృహస్తుడు ఎదురాయెను. అతడు కన్‌డోబా యొక్క గుడికి వెళ్లెను. అప్పుడు [illegible] అను పొడుగాటి అంగి, టోపి, దేహముపై పంచె మొదలగు ధరించి యున్న బాబాను చూచినదె దయచేయుండి సాయి బాబా, అనే మాటలతో అతనిని ఆహ్వానించెను.

152

महाराष्ट्र भूपाळी

प्रभावशाली परम मंगला महाराष्ट्र देशा।
तुला प्रभाती प्रसन्न हृदये प्रणाम परमेश ॥ ध्रु ॥

सह्याद्रीच्या सहस्रशिखरी उन्नत झालेला।
गोदा कृष्णा भीमा ह्यांनी केळेला।
पश्चिम सिंधु बंधु पाठिशी पूर्वोदधि जामात।
विंध्याद्रीची उंची लक्ष्मी सातपुडा प्रांत।

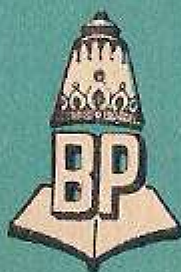
अलंकार जयाचे पैठण पंढरपुर।
आळंदी चाफळ देहू तुळजापुर।
की पुणे रायगड शिवनेरी सुंदर।

रज: कणाला लावुनि भाली महाराष्ट्र देशा।
तुला प्रभाती प्रसन्न हृदये प्रणाम परमेशा॥

— दत्तो अप्पाजी तुळजापूरकर

—○○—

"BY LANGUAGES WE ARE MANY, BUT AS A NATION, WE ARE ONE".

Balaji Publications
Madras-600014